

Monitorowanie zmian przepisów prawnych i regulacji dotyczących zatrudnienia i kwalifikacji w sektorze turystyki, krajowych i UE – z uwzględnieniem regulacji antykryzysowych od 2021 r.

Rekomendacje dla SRKT

Wykonano w ramach projektu Sektorowa Rada ds. Kompetencji w Turystyce nr POWR.02.12.00-00-0010/16

Termin realizacji projektu: listopad 2022 r.

Autor raportu: mgr Agnieszka Borek

Wprowadzenie

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, partner w projekcie „Sektorowa Rada ds. Kompetencji – Turystyka”, sześciokrotnie zlecała dokonanie analizy aktów prawnych dotyczących aspektów prawnych turystycznego rynku pracy oraz opracowanie wyników w postaci określonego raportu o odpowiednim tytule. Opracowania powstały w ramach projektu nr POWR.02.12.00-00-0010/16¹. Raporty, które stworzono w obszarze badania regulacji prawnych, były wynikiem pracy nie tylko samych autorów, lecz także konsultantów tychże dokumentów, którymi byli Hanna Zawistowska i Dominik Borek, za co na łamach niniejszego raportu należą się ogromne podziękowania².

W latach 2017–2021 powstały następujące raporty traktujące o problematyce prawnej związanej z nabywaniem kwalifikacji w obszarze turystyki:

A. Borek, K. Świtaj (2017). Prawne ramy nabywania kwalifikacji dla potrzeb branż turystycznych. Ocena istniejącego stanu i propozycje zmian. Część I. Ramy prawne kwalifikacji na poziomie zawodowym i średnim. Warszawa;

A. Borek, K. Świtaj (2018). Prawne ramy nabywania kwalifikacji dla potrzeb branż turystycznych. Ocena istniejącego stanu i propozycje zmian. Część II. Ramy prawne kwalifikacji na poziomie wyższym, Warszawa;

A. Borek (2019). Regulacje prawne UE dotyczące kształcenia kadr na poziomie średnim i wyższym dla potrzeb branż turystycznych i ich wpływ na regulacje dotyczące kształcenia w Polsce. Warszawa;

---

¹ Niniejszy raport, tak jak i pięć poprzednich prezentuje moje osobiste poglądy i nie może być interpretowany jako stanowisko jakiegokolwiek organu, podmiotu czy instytucji.

² Dominik Borek oraz Hanna Zawistowska byli konsultantami pięciu wskazanych w niniejszym opracowaniu raportów, jak również niniejszego dokumentu.

A. Borek (2020). Monitorowanie zmian przepisów prawnych i regulacji dotyczących sektora turystyki oraz edukacji – z uwzględnieniem regulacji antykryzysowych.

Warszawa;

A. Borek (2021). Monitorowanie zmian przepisów prawnych i regulacji dotyczących zatrudnienia i kwalifikacji w sektorze turystyki, krajowych i UE – z uwzględnieniem regulacji antykryzysowych. Rekomendacje dla Sektorowej Rady ds. Kompetencji – Turystyka. Warszawa.

Obecny raport jest szóstym z kolei, który ma na celu na podstawie analizy regulacji prawnych UE i krajowych³ – udzielenie odpowiedzi na pytania:

1. czy – a jeśli tak – to w jakich obszarach związanych z kształceniem kadr dla potrzeb branż turystycznych – dokonano regulacji prawnych, w tym regulacji mających na celu ograniczenie negatywnych skutków kryzysów – w szczególności pandemii, wzrostu inflacji i wojny na Ukrainie,
2. czy – a jeśli tak – to jaki wpływ mają te regulacje na możliwość dostosowywania kwalifikacji do zmieniających się potrzeb przedsiębiorców turystycznych w ww. sytuacjach.

Działania jakie zostały podjęte dla przygotowania raportu to:

1. Identyfikacja istnienia lub braku dokumentów (prawnych, organizacyjnych) UE i krajowych dotyczących rynku pracy, zatrudnienia i kwalifikacji w branżach turystycznych (hotelarskiej, gastronomicznej i organizacji turystyki) w okresie kryzysów 2021-2022 – w szczególności pandemii, wzrostu inflacji i wojny na Ukrainie.
2. Analiza zidentyfikowanych aktów prawnych w celu ustalenia istnienia lub braku rozwiązań uwzględniających - spowodowaną kryzysem - zmianę potrzeb pracodawców w zakresie kwalifikacji personelu.
3. Ocena zidentyfikowanych rozwiązań pod kątem możliwości ich wykorzystania w przyszłych sytuacjach kryzysowych.

---

³ Zob. D. Borek, Ocena rekomendacji dot. zmian legislacyjnych w badaniach Rady ds. Kompetencji Sektora Turystyka, (w:) Rynek Pracy 2/2022, zob. też D. Borek, Od redakcji: turystyczny rynek pracy po pandemii Covid-19 - analiza stanu obecnego oraz perspektywy na przyszłość, (w:) Rynek Pracy 2/2022.

4. Na podstawie wyników przeprowadzonej analizy – opracowanie rekomendacji dla SRKT – dotyczących potrzeby lub jej braku wprowadzenia zmian w zidentyfikowanych regulacjach.

Struktura raportu przedstawia się w następujący sposób:

1. Akty prawne dotyczące rynku pracy, zatrudnienia i kwalifikacji w branżach turystycznych (hotelarskiej, gastronomicznej i organizacji turystyki) w okresie kryzysów 2021-2022 – w szczególności pandemii, wzrostu inflacji i wojny na Ukrainie.
2. Rozwiązania prawne (lub ich brak) uwzględniające zmianę potrzeb pracodawców w zakresie kwalifikacji pracowników w okresie ww. kryzysów.
3. Ocena zidentyfikowanych rozwiązań lub ich braku pod kątem potrzeby ich modyfikacji lub wprowadzenia.
4. Rekomendacje dla Rady.

Działania podjęte na rzecz stworzenia raportu, opierały się na badaniu aktów prawnych, które potwierdzały lub zaprzeczały tezie, iż istnieją konkretne rozwiązania prawne uwzględniające zmianę potrzeb pracodawców turystycznych w zakresie potrzeb kompetencyjnych pracowników w czasach kryzysów. Dlatego też, w analizowanych obszarach zdecydowano się w głównej mierze na przytaczanie wprost rozwiązań objętych zakresem omawianych aktów prawnych. Niejednokrotnie przytoczenie obowiązujących zasad następowało wprost słowami prawodawcy- czy to w zakresie brzmienia przepisów, czy posiłkując się uzasadnieniami lub dokumentami ocen skutków regulacji. Tylko w ten sposób, można było w skrótowy sposób dokonać wskazania i częściowego omówienia zidentyfikowanych aktów normatywnych.

1. Akty prawne dotyczące rynku pracy, zatrudnienia i kwalifikacji w branżach turystycznych (hotelarskiej, gastronomicznej i organizacji turystyki) w okresie kryzysów 2021-2022 – w szczególności pandemii, wzrostu inflacji i wojny na Ukrainie

Rozważania w ramach niniejszego rozdziału należy rozpocząć od wskazania regulacji prawnych, które znajdują zastosowanie w związku z przeciwdziałaniem skutkom kryzysów lat 2021-2022. Ambicją autorki było zidentyfikowanie zarówno dokumentów (prawnych, organizacyjnych) UE jak i krajowych.

Rozważania zostaną rozpoczęte od identyfikacji dokumentów krajowych. Obecny okres jest bardzo trudny dla prowadzenia działalności turystycznej, ze względu na kryzysy bezpośrednio go dotyczące. W tej części raportu omówione zostały działania w zakresie wsparcia przedsiębiorców turystycznych w związku z pandemią COVID-19, sytuacją na pograniczu, wojną w Ukrainie, sprawą zatrucia rzeki Odra. Zidentyfikowane akty prawa krajowego zostaną wskazane na poziomie ustawowym. Natomiast rozporządzenia wykonawcze nie będą one podlegały wyszczególnieniu i dalszym rozważaniom, gdyż stanowią wyłącznie materię techniczną. Wśród dokumentów krajowych, poza aktami prawa sensu stricto analizą został także objęty komunikat Ministra Sportu i Turystyki i Ministra Finansów z dnia 4 marca 2022 r. w sprawie wystąpienia nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności w związku z ogłoszeniem na terenie Ukrainy stanu wojennego. Jego status prawny, będzie przedmiotem rozważań kolejnego z rozdziałów. Poza dokumentami już obowiązującymi, wśród omawianych regulacji znajdują się również dwa projekty aktów normatywnych, które z punktu widzenia problematyki niniejszego raportu mają ogromne znaczenie. Będą to: rządowy projekt ustawy o zasadach realizacji programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii w latach 2022-2024 oraz projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców. Wobec powyższego, krótkiego wprowadzenia do niniejszej części, poniżej zaprezentowani listę zidentyfikowanych dokumentów na poziomie krajowym oraz w dalszej kolejności dokumentów Unii Europejskiej.

Lista krajowych dokumentów, które znajdują zastosowanie w związku z przeciwdziałaniem skutkom kryzysów lat 2021-2022:

- 1) Ustawa z dnia 21 stycznia 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 159);
- 2) Ustawa z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 1192);
- 3) Ustawa z dnia 29 września 2021 r. o rekompensacie w związku z wprowadzeniem stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego w 2021 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 425);
- 4) Ustawa z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 2368);
- 5) Ustawa z dnia 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 2317);
- 6) Ustawa z dnia 13 stycznia 2022 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług (Dz.U. 2022 poz. 196);
- 7) Ustawa z dnia 13 stycznia 2022 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu socjalnym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2022 poz. 218);

- 8) Ustawa z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz. U. z 2022 r. poz. 202, 1477, 1692, 1723, 2127);
- 9) Komunikat Ministra Sportu i Turystyki i Ministra Finansów z dnia 4 marca 2022 r. w sprawie wystąpienia nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności w związku z ogłoszeniem na terenie Ukrainy stanu wojennego;
- 10) Ustawa z dnia 8 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2022 poz. 1383);
- 11) Ustawa z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego (Dz. U. z 2022 r. poz. 835, 1713);
- 12) Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1265, 1964);
- 13) Ustawa z dnia 7 lipca 2022 r. o finansowaniu społecznym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (Dz.U. 2022 poz. 1488);
- 14) Ustawa z dnia 2 września 2022 r. o szczególnym wsparciu podmiotów poszkodowanych w związku z sytuacją ekologiczną na rzece Odrze (Dz. U. z 2022 r. poz. 2014, 2015);
- 15) Ustawa z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz.U. 2022 poz. 1967);
- 16) Ustawa z dnia 29 września 2022 r. o zasadach realizacji programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii w latach 2022-2024 (Dz.U. 2022 poz. 2088);

- 17) Ustawa z dnia 7 października 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (Dz.U. 2022 poz. 2185);
- 18) Ustawa z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu; niektórych odbiorców w 2023 roku (Dz.U. 2022 poz. 2243);
- 19) Projekt ustawy o ochronie ludności oraz o stanie klęski żywiołowej, Numer projektu: UD432.

W dalszej części tego rozdziału przedstawiano listę EDL-S Europejskich Dokumentów Legislacyjne, które były opiniowane w Sejmie RP – tzw. Dokumenty UE (tylko na marginesie należy wskazać, iż część z nich ma status już obowiązujących, inne po przekazaniu wniosku przez właściwy organ UE, zostały zaopiniowane, ale nadal znajdują się na etapie ścieżki prawotwórczej, stąd w ich przypadku pozostawiono sformułowanie- wniosek):

- 1) Rozporządzenie (UE) 2021/953 z dnia 14 czerwca 2021 r. w sprawie ram wydawania, weryfikowania i uznawania interpretacyjnych zaświadczeń o szczepieniu, o wyniku testu i o powrocie do zdrowia w związku z COVID-19 (unijne cyfrowe zaświadczenie COVID) w celu ułatwienia swobodnego przemieszczania się w czasie pandemii COVID-19 (Dz.U.U.E.L. 2021.211.1);
- 2) Decyzja Rady z dnia 1 grudnia 2021 r. w sprawie tymczasowych środków nadzwyczajnych na rzecz Łotwy, Litwy i Polski (COM/2021/752 final);
- 3) Wniosek z dnia 8 grudnia 2021 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony Unii i jej państw członkowskich przed stosowaniem wymuszenia ekonomicznego przez państwa trzecie (COM(2021) 775);

- 4) Wniosek z dnia 15 grudnia 2021 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rynków wewnętrznych gazów ze źródeł odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru (2021/0424/COD).
- 5) Wniosek z dnia 15 grudnia 2021 r. dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych zasad rynków wewnętrznych gazów odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru (COM/2021/803 final);
- 6) Wniosek z dnia 13 stycznia 2022 r. dotyczący rozporządzenia wykonawczego Rady z dnia 15 marca 2011 r. zmieniającego rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 282/2011 w odniesieniu do aktualizacji świadectwa zwolnienia z podatku VAT lub podatku akcyzowego (COM/2022/8);
- 7) Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 25 kwietnia 2022 r. State Aid SA.101979 (2022/N) – Poland COVID-19 (Dz.U.U.E.C.2022.186.1);
- 8) Zalecenia Rady UE 2022/107 z dnia 25 stycznia 2022 r. w sprawie skoordynowanego podejścia na rzecz ułatwienia bezpiecznego swobodnego przemieszczania się podczas pandemii COVID-19 i zastępujące zalecenie (UE) 2020/1475 (Dz.U.U.E.L.2022.18.110);
- 9) Rozporządzenie Rady 2022/1091 z dnia 30 czerwca 2022 r. zmieniające rozporządzenie (UE) 2022/109 w sprawie ustalenia uprawnień do połowów na rok 2022 w odniesieniu do niektórych stad ryb i grup stad ryb, mających zastosowanie w wodach Unii oraz, dla unijnych statków rybackich, w niektórych wodach nienależących do Unii (Dz.U.U.E.L 2022.176.5);

Celem prowadzonego badania było ustalenie istnienia lub braku dokumentów (prawnych, organizacyjnych) UE i wewnętrznych-krajowych dotyczących rynku pracy, zatrudnienia i kwalifikacji w branżach turystycznych (hotelarskiej, gastronomicznej i organizacji turystyki) w okresie kryzysów 2021-2022 – w szczególności pandemii, wzrostu inflacji i wojny na Ukrainie. Zaprezentowana lista aktów prawnych jest imponująca i wskazuje na inflację przepisów w związku z zaistniałymi kryzysami.

Zdaniem autorki mamy do czynienia z tzw. przepisami prawa interwencyjnego⁴, analiza instrumentów prawnych we wskazanych powyżej dokumentach nastąpi w drugim rozdziale niniejszego raportu. W zasadzie żaden ze zidentyfikowanych aktów prawnych nie obejmował tylko i wyłącznie problematyki kwalifikacji lub zatrudnienia. W większości przypadków rozwiązania ogólne mogą po prostu oddziaływać na obszar kwalifikacji i zatrudnienia, co starano się wykazać w ramach niniejszego raportu.

2. Analiza zidentyfikowanych aktów prawnych w celu ustalenia istnienia lub braku rozwiązań uwzględniających - spowodowaną kryzysem - zmianę potrzeb pracodawców w zakresie kwalifikacji personelu

Rozważania w obszarze niniejszej części raportu należy rozpocząć od krótkiego wprowadzenia, w ramach którego wskazano, iż obserwujemy znacznie większe zaangażowanie instytucji krajowych aniżeli unijnych w działania wspierające walkę z kryzysami. Jest to tym bardziej zastanawiające, ponieważ każdy ze wskazanych we wprowadzeniu kryzysów ma wydźwięk międzynarodowy i dotyka wspólnoty europejskiej jako takiej. W szczególności żaden z opisywanych kryzysów nie jest tylko i wyłącznie wyzwaniem dla jednego państwa UE, lecz dla całej wspólnoty. Przechodząc do poszczególnych aktów prawnych i zawartych w nich instrumentów, ich omówienie zostanie dokonane zgodnie z kolejnością przedstawianą poprzednim rozdziałem.

1. Ustawa z dnia 21 stycznia 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw

---

⁴ Por. A. Borek (2020). Monitorowanie zmian przepisów prawnych i regulacji dotyczących sektora turystyki oraz edukacji – z uwzględnieniem regulacji antykryzysowych. Warszawa 2020 oraz A. Borek, Monitorowanie zmian przepisów prawnych i regulacji dotyczących zatrudnienia i kwalifikacji w sektorze turystyki, krajowych i UE – z uwzględnieniem regulacji antykryzysowych. Rekomendacje dla Sektorowej Rady ds. Kompetencji – Turystyka, Warszawa 2021.

Wskazany akt prawny dokonał istotnych zmian w ustawie z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonem Turystycznym, polegających na stworzeniu możliwości przyjmowania płatności bonem turystycznym za imprezy turystyczne trwające krócej niż 24 godziny i nieobejmujące noclegu, oferowane przez organizacje pożytku publicznego lub organizatorów turystyki. Powyższa zmiana spowodowała poszerzenie zakresu przedmiotowego ustawy o możliwość zapłaty Polskim Bonem Turystycznym za tzw. jednodniowe imprezy turystyczne, pod warunkiem że są organizowane przez organizatora turystyki lub organizację pożytku publicznego. Uwzględniając fakt, że ww. zmiany zostały wprowadzone na mocy nowelizacji ustawy covidowej (tarczy antycovidowej), należy stwierdzić, że uwzględniały one spowodowaną kryzysem zmianę potrzeb pracodawców w zakresie kompetencji pracowników, spowodowaną z zainteresowaniem się organizacją krótszych wyjazdów wakacyjnych, w tym wyjazdów dla dzieci i młodzieży.

2. Ustawa z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw

Pierwszy z instrumentów wprowadzonych wskazaną nowelizacją ustawy covidowej dotyczył odstąpienia od umowy o udział w imprezie turystycznej oraz jej rozwiązania w związku z epidemią COVID-19, które to odstąpienie lub rozwiązanie przestało być skuteczne w przypadku wyrażenia przez podróżnego zgody na otrzymanie, w zamian za imprezę, która się nie odbyła, vouchera od organizatora turystyki do realizacji na poczet przyszłych imprez turystycznych w ciągu 2 lat od dnia, w którym miała się odbyć impreza turystyczna⁵. Pierwotny termin ważności vouchera wynoszący 1 rok został znacznie przedłużony na okres 2 lat, co pozwoliło prolongować ważność tego mechanizmu, w związku z nadal istniejącą światową pandemią. Prawodawca krajowy zdając sobie sprawę z faktu, iż wiele z voucherów nie może zostać zrealizowanych ze względu na przedłużający się stan epidemii, zdecydował się na wydłużenie tego terminu.

---

⁵ D. Borek, K. Świtaj, H. Zawistowska, O zgodności z prawem UE regulacji art. 15k ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, (w:) Prawo - narzędzie sprawiedliwości czy władzy?, red. I. Barwicka-Tylek, P. Dziewałtowski-Gintowt, K. Zyzik, Ł. Łyżwa, Kraków 2020.

Drugi z istotnych instrumentów wprowadzony przez omawianą nowelizację umożliwił przedłużenie terminu zwrotu wypłat do Turystycznego Funduszu Zwrotów. Zgodnie z wprowadzoną zmianą organizator turystyki dokonuje do Turystycznego Funduszu Zwrotów w 72 równych ratach do łącznej kwoty stanowiącej ich równowartość pomniejszonej o pierwotną wpłatę wynoszącą 10% wnioskowanej kwoty wsparcia. Pierwotnie termin na dokonanie zwrotu był określony do 21. dnia każdego miesiąca, począwszy od kwietnia 2021 r. W wyniku omawianej zmiany na gruncie ustawy covidowej zwrot pierwszej z rat, miał nastąpić do dnia 31 grudnia 2021 r., dokonano zatem stosownego wydłużenia terminu o ponad 8 miesięcy. Dzięki zaproponowanej zmianie przedsiębiorcy turystyczni mogli przeznaczyć swoje środki w pierwszej kolejności na utrzymanie zatrudnienia i posiadane kadry.

3. Ustawa z dnia 29 września 2021 r. o rekompensacie w związku z wprowadzeniem stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego w 2021 r.

W zakresie podmiotowym rzeczona ustawa wprowadziła zasadę, iż przedsiębiorcy oraz rolnicy świadczący usługi hotelarskie oraz przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w zakresie gastronomii, na obszarze obejmującym obręb ewidencyjne objęte stanem wyjątkowym w części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego, którzy prowadzą działalność w trakcie tego okresu, mogą otrzymać rekompensatę z budżetu państwa. Rekompensata przysługiwała za okres trwania stanu wyjątkowego i była wypłacana m.in. przedsiębiorcom prowadzącym działalność organizatora turystyki lub podmiotowi ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych, osobom prowadzącym działalność pilota wycieczek lub przewodnika turystycznego a także przedsiębiorcom prowadzącym działalność w zakresie wypożyczania i dzierżawy sprzętu turystycznego i rekreacyjnego. Istotnym jest, że rekompensaty były wypłacane za sam fakt prowadzenia działalności na tym terenie, nie zaś posiadania siedziby na tym terenie, co jest szczególnie istotne w przypadku organizatorów turystyki i podmiotów ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych. Wskazane grupy tworzą bowiem pakiety turystyczne lub ułatwiają wiązanie usług turystycznych, których realizacja z reguły następuje z dala od siedziby takiego przedsiębiorcy. Jest to

rozwiązanie, które może znaleźć zastosowanie także w przypadku obiektów hotelarskich, które działają w ramach spółek prawa handlowego, których siedziba może znajdować się w innej miejscowości niż położenie samego obiektu. Dlatego też rozwiązanie, w ramach którego pod uwagę bierze się miejsce prowadzonej działalności jest traktowane jako forma tzw. celowanej pomocy.

Rekompensatę ustala się za okres 30 dni trwania stanu wyjątkowego w wysokości 65% średniego miesięcznego przychodu podmiotu, z prowadzonej przez niego działalności, na obszarze obrębów ewidencyjnych objętych stanem wyjątkowym, w okresie obejmującym czerwiec, lipiec i sierpień 2021 r. W analogicznej wysokości została ustalona rekompensata dla podmiotów z prowadzonej działalności na obszarze objętym czasowym zakazem przebywania, w okresie obejmującym 3 wybrane miesiące z 6 miesięcy poprzedzających wprowadzenie tego zakazu. W przypadku przedłużenia stanu wyjątkowego, zakazu przebywania albo ich zniesienia przed upływem czasu, na jaki zostały wprowadzone, wysokość rekompensaty miała być ustalana proporcjonalnie do czasu ich trwania. Rozwiązania te oczywiście nie dotyczą bezpośrednio kwalifikacji, ale już w obszarze zatrudnienia znajdą bezpośrednie zastosowanie, ponieważ pozwalają na zachowanie dotychczasowego składu kadrowego przedsiębiorstwa.

4. Ustawa z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw

Ww. ustawą dokonano nowelizacji ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym, polegającej na wydłużeniu terminu realizacji Polskiego Bonu Turystycznego z dnia 31 marca 2022 r. na dzień 30 września 2022 r. To była najistotniejsza miana we wskazanym akcie normatywnym, dotycząca turystyki. Pozostałe miały charakter typowo techniczny i nie ingerowały w materię dotychczas uregulowaną w przepisach. Regulacja ta ma duże znaczenie dla rynku pracy i zatrudnienie, bowiem wskazuje perspektywę czasową do pobierania płatności bonem turystycznym, co bezpośrednio jest związane z transferem pieniężnym, który może być wydatkowany na sprawy dotyczące zatrudnienia.

5. Ustawa z dnia 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw

Regulacja ta z jednej strony doprecyzowała przepisy regulujące zasady funkcjonowania Turystycznego Funduszu Zwrotów, które znajdują bezpośrednie zastosowanie w przypadku Turystycznego Funduszu Pomocowego. Celem zmian było doprecyzowanie kwestii, które budziły wątpliwości interpretacyjne, jednak zasadniczą kwestią były regulacje dotyczące bezpośrednio Turystycznego Funduszu Pomocowego. W ramach tego ostatniego zagadnienia przyjęto, iż składka przekazana na Turystyczny Fundusz Pomocowy co do zasady nie podlega zwrotowi. Jednak w przypadku:

- 1) składki odprowadzonej lub należnej do odprowadzenia w danym miesiącu za podróznego, którego impreza turystyczna została odwołana przez organizatora turystyki z powodu niewystarczającej liczby zgłoszeń, jeżeli jej realizacja była uzależniona od liczby zgłoszeń,
  - 2) zmiany liczby podróżnych, miejsca realizacji imprezy turystycznej, rodzaju zapewnianego środka transportu oraz rozwiązania umowy lub odstąpienia od umowy przez podróżnego
- składka podlega zarachowaniu na poczet następnych, należnych do przekazania składek.

Są to zmiany zbieżne z tymi, które funkcjonują w Turystycznym Funduszu Gwarancyjnym i jako takie powinny być wprowadzone już dużo wcześniej, udało się jednak przeprowadzić je dosyć płynnie dla całego rynku, dlatego oceniane są przez branżę jako bardzo potrzebne. Znaczenie tych regulacji dla funkcjonowania rynku pracy i kwalifikacji jest o tyle ważne, że umożliwiają one przedsiębiorcom przetrwanie w czasach kryzysu, utrzymanie zatrudnienia wykwalifikowanych kadr, itd.

6. Ustawa z dnia 13 stycznia 2022 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług

Ustawa ta wprowadziła preferencyjne stawki podatku VAT w obrocie między przedsiębiorcami, ale także między przedsiębiorcami a konsumentami.

Pierwsza z grup to stawka 0% VAT dla

- 1) niektórych towarów spożywczych ,

- 2) środków poprawiających właściwości gleby,
- 3) nawozów i środków ochrony roślin, zwykle przeznaczonych do wykorzystania w produkcji rolnej,
- 4) ziemi ogrodniczej,
- 5) gazu ziemnego.

Druga z grup to stawka 5% określona dla:

- 1) energii elektrycznej
- 2) energii cieplnej.

Przepisy tzw. tarczy antyinflacyjnej, początkowo obowiązywały do 31 lipca 2022 r., jednak decyzją prawodawcy instrument ten przedłużono do końca roku 2022, jako takie wpływają na kondycję przedsiębiorstw, co przekłada się na możliwość zachowania wykwalifikowanych kadr.

7. Ustawa z dnia 13 stycznia 2022 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu socjalnym oraz niektórych innych ustaw

W ww. ustawą dokonano kolejnej nowelizacji ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym, polegającej na wskazaniu, iż w terminie do dnia 31 grudnia 2022 r. ZUS przekaże POT dane zgromadzone w systemie teleinformatycznym dotyczące bazy danych w zakresie realizowanego programu Polski Bon Turystyczny. Regulacja nie ma bezpośredniego wpływu na rynek pracy i kwalifikacje w obszarze turystyki, jednak dotyczy regulacji technicznych w ramach bonu turystycznego, co może mieć znaczenie dla rynku usług turystycznych.

8. Ustawa z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu

Mimo, że sama ustawa nie dotyczy przedsiębiorców sensu stricto, to jednak znajduje zastosowanie do organizacji pozarządowych, w zakresie, w jakim zużywają paliwo gazowe na potrzeby działalności pożytku publicznego. Tego typu podmioty mogą prowadzić działalność turystyczną, która pozwala m.in. na przyjmowanie płatności bonem turystycznym, a dodatkowo na gruncie ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych, po spełnieniu pewnych warunków takie podmioty są traktowane jak przedsiębiorstwa turystyczne. Zgodnie z

ustawą z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu, podmiotom tym przysługuje rekompensata za każdy miesiąc kalendarzowy począwszy od dnia wprowadzenia tzw. taryfy skalkulowanej nie wcześniej jednak niż od dnia 1 stycznia 2022 r. Rekompensata, przysługuje podmiotowi uprawnionemu za każdy miesiąc kalendarzowy okresu określonego w ustawie. Kwota wsparcia stanowi sumę faktycznych kosztów zakupu paliwa gazowego poniesionych na potrzeby prowadzenia działalności pożytku publicznego w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o wypłatę rekompensaty. Należy pamiętać, że rekompensaty dotyczą tylko obszaru w jakim podmioty zużywają paliwo gazowe na potrzeby określone w ustawie (obszar turystyki jest możliwy do wykazania wyłącznie jako działalność pożytku publicznego). Znaczenie tych regulacji jest nieocenione dla rynku pracy i kwalifikacji w obszarze tzw. „organizacji trzeciego sektora” w turystyce, ponieważ dzięki rekompensacie, można przeznaczyć środki na wynagrodzenia i rozwój danej organizacji.

9. Komunikat Ministra Sportu i Turystyki i Ministra Finansów z dnia 4 marca 2022 r. w sprawie wystąpienia nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności w związku z ogłoszeniem na terenie Ukrainy stanu wojennego

Mimo, że nie jest to źródło prawa w rozumieniu źródeł prawa zawartych w Konstytucji RP, to jednak jest to dokument dotyczący w pewnym stopniu rynku pracy, zatrudnienia i kwalifikacji w branżach turystycznych w okresie kryzysu 2022 - wojny na Ukrainie. Jego treść jest na tyle istotna, iż warto ją przytoczyć w skróconej formie, zachowując pełen sens dokumentu. Na podstawie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych Minister Sportu i Turystyki w porozumieniu z Ministrem Finansów uznali, że w związku z ogłoszeniem na terenie Ukrainy stanu wojennego w dniu 24 lutego 2022 r. wystąpiły na terenie tego kraju nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności. W związku z powyższym Minister Sportu i Turystyki, informuje że powyższe okoliczności są właściwe dla uruchomienia wypłat z Turystycznego Funduszu Pomocowego na pokrycie podróżnym zwrotów wpłat należności za imprezę turystyczną, która nie została lub nie zostanie zrealizowana w związku z

wystąpieniem na terytorium Ukrainy nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności. Powiadomienie przez podróżnego o odstąpieniu od umowy o udział w imprezie turystycznej realizowanej na terytorium Ukrainy lub powiadomienie o rozwiązaniu umowy o udział w imprezie turystycznej przez organizatora turystyki uzasadniające dokonanie wypłaty ze środków Turystycznego Funduszu Pomocowego mogło nastąpić w terminie od dnia 24 lutego 2022 r. do dnia 24 marca 2022 r. włącznie. Wnioski o dokonanie wypłaty z Turystycznego Funduszu Pomocowego przez podróżnego oraz organizatora turystyki miały być składane do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego od dnia 08 marca 2022 r., nie później niż przed upływem 14 dni od powiadomienia przez podróżnego o odstąpieniu od umowy o udział w imprezie turystycznej realizowanej na terytorium Ukrainy lub powiadomienia przez organizatora turystyki o rozwiązaniu umowy o udział w imprezie turystycznej realizowanej na tym terytorium.

10. Ustawa z dnia 8 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw

Ustawa ta stanowiła, iż każdemu podmiotowi, w tym przedsiębiorcy turystycznemu, który zapewni, na własny koszt, zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, w związku z wojną rozpoczętą 24 lutego 2022 r., może być przyznane na jego wniosek świadczenie pieniężne z tego tytułu, nie dłużej jednak niż za okres 60 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres wypłaty świadczenia może być przedłużony. W sprawach świadczenia pieniężnego, nie wydaje się decyzji administracyjnych oraz nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego⁶. W razie sporu dotyczącego świadczenia pieniężnego, podmiot, który złożył wniosek o jego przyznanie, może wystąpić z powództwem o świadczenie przeciwko gminie właściwej do rozpoznania wniosku. W sprawie o to świadczenie nie można dochodzić innych roszczeń. Świadczenie pieniężne nie podlegają egzekucji na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego oraz przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Regulacje te

---

⁶ Por. w zakresie koncepcji decyzji administracyjnych: J. Izdebski, Koncepcja misji administracji publicznej w nauce prawa administracyjnego, Lublin 2012.

wywierają wpływ na rynek pracy i zatrudnienie, ponieważ zapewniają usługodawcom transfer środków pieniężnych.

11. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego

Ustawa ta usankcjonowała powstanie listy osób i podmiotów, wobec których będą stosowane środki represyjne - m.in. wpis do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany czy wykluczenie z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego lub konkursu prowadzonego na podstawie ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych. Lista osób i podmiotów jest tworzona przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych i podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Lista zawiera oznaczenie osoby lub podmiotu, wobec których stosuje się sankcje, wraz z rozstrzygnięciem, który ze środków ma do nich zastosowanie. Regulacja ta wpływa na rynek pracy i zatrudnienie, ponieważ zawęży rynek podwykonawców co jest korzystne dla podwykonawców krajowych (polskich).

12. Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw

Podstawowe założenia wskazanej wyżej ustawy dotyczyły zmiany w systemie podatkowym, co ważne dokument ten powszechnie nazywany jest „tarczą antyputinowską”. Procedowany był zaraz po wybuchu wojny w Ukrainie i ma na celu pomoc zarówno przedsiębiorcom będącym podatnikami podatku CIT jak i osobom fizycznym będącym podatnikami podatku PIT. Co do tej ostatniej grupy, to zdecydowano o obniżeniu z 17% do 12% stawki podatku obowiązującej w pierwszym przedziale skali podatkowej, ta ostatnia też została podniesiona do kwoty 120 000 zł. Z kolei dla przedsiębiorców, w tym przedsiębiorców turystycznych wprowadzono możliwość odliczania części zapłaconych składek zdrowotnych związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą opodatkowaną jednolitym 19% podatkiem tj.: ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych oraz kartą podatkową. Ponadto uchylono tzw. ulgę dla klasy średniej, która była wynikiem wdrożenia regulacji ustawy zwanej powszechnie „Polskim Ładem”. Obniżenie stawki podatkowej w trakcie roku,

a także w rozliczeniu podatku dochodowego za 2022 r. umożliwiło jej proste uchylenie jako ulgi niespójnej i komplikującej system podatkowy⁷. Znaczenie tych regulacji dla zatrudnienia i kwalifikacji na rynku usług turystycznych jest istotne, ponieważ daje możliwość usprawnienia działalności księgowej i rozliczeń z pracownikami.

13. Ustawa z dnia 7 lipca 2022 r. o finansowaniu społecznościami dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom

Wskazany akt prawny, co prawda dotyczy konsumentów, dokonujących spłaty kredytu hipotecznego, jednak istotność owych rozwiązań wymaga przynajmniej zasygnalizowania. Częściowe choć omówienie tej regulacji będzie niezbędne do przedstawienia rekomendacji i wniosków de lege ferenda. Kredytobiorca, który chce skorzystać z przywilejów ustawowych, składa na trwałym nośniku wniosek o zawieszenie wykonania umowy. Na wniosek konsumenta kredytodawca zawiesza spłatę kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej, z wyłączeniem kredytów indeksowanych lub denominowanych do waluty innej niż waluta polska. Zawiesić można zatem wyłącznie spłatę kredytu hipotecznego, udzielonego na podstawie umowy o kredyt hipoteczny, która dotyczy nabycia nieruchomości na cele mieszkaniowe⁸. Zawieszenie spłaty kredytu przysługuje konsumentowi w okresie:

- 1) od dnia 1 sierpnia 2022 r. do dnia 30 września 2022 r. – w wymiarze dwóch miesięcy;
- 2) od dnia 1 października 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. – w wymiarze dwóch miesięcy;
- 3) od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. – w wymiarze miesiąca w każdym kwartale.

Zawieszenie spłaty kredytu przysługuje tylko w stosunku do jednej umowy zawartej w celu zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych, na podstawie oświadczenia składanego pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń⁹. W okresie zawieszenia, konsument nie jest zobowiązany do dokonywania płatności wynikających z umowy, z wyjątkiem opłat z tytułu ubezpieczeń powiązanych z tą umową. Okresu zawieszenia spłaty kredytu nie wlicza

---

⁷ <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2186>

⁸ Regulacja ta wydaje się, że nie ingeruje w następczą zmianę charakteru i przeznaczenia nieruchomości- np. na cele prowadzenia działalności przedsiębiorcy turystycznego.

⁹ Oświadczenia były składane przy użyciu klauzuli: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”

się do okresu kredytowania. Okres kredytowania oraz terminy przewidziane w umowie ulegają zatem odpowiednio przedłużeniu o okres zawieszenia spłaty kredytu. W okresie zawieszenia spłaty kredytu nie są naliczane odsetki. Ustawa ma zastosowanie do umów zawartych przed dniem 1 lipca 2022 r.¹⁰ Regulacja, jako odnosząca się do osób fizycznych, choć nie znajduje bezpośredniego zastosowania w rynku pracy w turystyce, to jednak pozwala na „ulżenie” konsumentom w zobowiązaniach kredytowych, co może przełożyć się na ich aktywność na rynku usług turystycznych. To z kolei spowoduje zdobycie przez przedsiębiorców turystycznych nowych klientów, którzy ze względu na swoje zobowiązania, bez pomocy państwa nie skorzystaliby z wydatkowania środków na inne obszary aktywności.

14. Ustawa z dnia 2 września 2022 r. o szczególnym wsparciu podmiotów poszkodowanych w związku z sytuacją ekologiczną na rzece Odrze

Ustawa określiła zasady ustalania prawa do jednorazowego świadczenia pieniężnego za określony miesiąc przeznaczony na ograniczenie niektórych skutków ekonomicznych związanych z sytuacją ekologiczną na rzece Odrze.

Podmioty, którym przysługiwało wsparcie musiały wykazać, że:

- 1) prowadziły na dzień 31 lipca 2022 r. pozarolniczą działalność oznaczoną według polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) 2007, jako przeważającą (kody, które były rekomendowane do udzielenie wsparcia zostały wskazane na podstawie aktu wykonawczego do wskazanej ustawy);
- 2) w terminie do dnia 31 lipca 2022 r. były zgłoszone jako płatnicy składek z datą obowiązku opłacania składek nie późniejszą niż 1 lipca 2022 r.;
- 3) w związku z sytuacją ekologiczną na rzece Odrze, przychód z ich działalności w rozumieniu przepisów podatkowych w danym miesiącu był niższy o co najmniej 50% w stosunku do przychodu uzyskanego w jednym z dwóch miesięcy poprzedzających ten miesiąc albo w analogicznym miesiącu roku poprzedniego;
- 4) w terminie do dnia 31 lipca 2022 r. zgłosiły co najmniej jedną osobę do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych z datą powstania ubezpieczeń emerytalnego i rentowych nie późniejszą niż 1 lipca 2022 r.

---

¹⁰ <https://rf.gov.pl/2022/07/29/poradnik-o-wakacjach-kredytowych/>

- 5) w terminie do dnia 31 lipca 2022 r. zgłosiły do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, co najmniej jeden adres prowadzenia pozarolniczej działalności na obszarze powiatów wskazanych w akcie wykonawczym do omawianej ustawy, w których na dzień 31 lipca 2022 r. była prowadzona pozarolnicza działalność.

Za każdego ubezpieczonego kwota wsparcia w postaci tzw. jednorazowego świadczenia wynosiła 3010 zł. Rozwiązanie to jednoznacznie wpływa na rynek pracy w turystyce, ponieważ daje możliwość utrzymania zatrudnienia w trudnym okresie tzw. „kryzysu odrzańskiego”.

15. Ustawa z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw

Ustawa ta określiła zasady i tryb ustalania przez wytwórcę ciepła określonego poziomu średnich cen wytwarzania ciepła dla odbiorców na potrzeby ustalania limitu średniej ceny wytwarzania ciepła, od której może być przyznawana rekompensata. Dodatkowo uregulowano zasady przyznawania, wypłacania oraz określania wysokości dodatku i rekompensat dla niektórych podmiotów niebędących gospodarstwami domowymi z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła. Co prawda sama ustawa nie dotyczy przedsiębiorców sensu stricto, to jednak znajduje zastosowanie do organizacji pozarządowych, w zakresie, w jakim zużywają paliwa na potrzeby działalności pożytku publicznego. Tego typu podmioty mogą prowadzić działalność turystyczną, która pozwala m.in. na przyjmowanie płatności bonem turystycznym, a dodatkowo na gruncie ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych, po spełnieniu pewnych warunków są traktowane jak przedsiębiorstwa turystyczne. Analogiczne rozwiązanie zaproponowano w ustawie z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu.

16. Ustawa z dnia 29 września 2022 r. o zasadach realizacji programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii w latach 2022-2024

Ustawa określa zasady udzielania przedsiębiorcom pomocy publicznej w związku ze wzrostem cen energii elektrycznej i gazu ziemnego w latach 2022–2024. Pomoc może być udzielana określonym grupom przedsiębiorców, którzy ponoszą dodatkowe

koszty wynikające ze wzrostu cen energii elektrycznej i gazu ziemnego w latach 2022–2024. Pomoc ma zostać określona i przyznana na bazie programu przyjętego przez Radę Ministrów. Limit wydatków przeznaczony na realizację programu wynosi w:

- 1) 2022 r. – 5 079 416 000 zł;
- 2) 2023 r. – 8 212 659 000 zł;
- 3) 2024 r. – 4 136 240 000 zł.

17. Ustawa z dnia 7 października 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców

Wskazany akt prawny to tzw. „tarcza prawna”, która ma zapewnić wsparcie dla przedsiębiorców w ramach systemu prawa. Regulacja ta jest zbiorem wielu norm zmieniających poszczególne przepisy w różnych segmentach rynku celem dostosowania działalności gospodarczej do zmieniających się warunków. Ułatwienia dotyczą, m.in. postępowań w sprawie nadania uprawnień przewodnika górskiego, do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego w zakresie tzw. postępowania uproszczonego, z wyłączeniem załatwienia sprawy w formie tzw. milczącej zgody. Dodatkowo minister właściwy do spraw turystyki ma określić wzór wniosku o nadanie uprawnień przewodnika górskiego w formie dokumentu elektronicznego, co znacznie uprości procedurę składania i rozpatrywania prowadzonych postępowań.

Drugim istotnym obszarem dla rynku usług turystycznych, zmienionym w opisywanej ustawie jest ujednoczenie sposobu składania deklaracji na Turystyczny Fundusz Gwarancyjny za pośrednictwem systemu teleinformatycznego prowadzonego przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny. Analogiczne rozwiązanie funkcjonuje już dziś w przypadku deklaracji składanych na Turystyczny Fundusz Pomocowy, co wskazuje na spójne podejście w omawianym obszarze. Dodatkowo przewidziano ułatwienie polegające na rezygnacji z części składania niepotrzebnej dokumentacji, gdy przedsiębiorca jest w sytuacji zmierzającej do zakończenia jego bytu. Przedsiębiorca, który złożył marszałkowi województwa oświadczenie o niewypłacalności, nie jest obowiązany do składania deklaracji na Turystyczny Fundusz Pomocowy i Turystyczny Fundusz Gwarancyjny. W takim

przypadku obowiązek ten wygasa z początkiem miesiąca następującego po miesiącu, w którym złożono oświadczenie o niewypłacalności.

Najistotniejszą zmianą, którą wprowadziła „Tarcza Prawna” jest przedłużenie terminu rozpoczęcia zwrotu wpłat na Turystyczny Fundusz Zwrotów z 31 grudnia 2021 r. na 31 grudnia 2022 r. Jest to data krańcowa wniesienia pierwszej z rat dla przedsiębiorców turystycznych, których łączna liczba podróżnych od stycznia do grudnia 2021 r. w porównaniu do łącznej liczby podróżnych od stycznia do grudnia 2019 r., wynikająca z zawartych umów o udział w imprezie turystycznej, według stanu na dzień 31 marca 2022 r. wyniosła 40% lub mniej, zgodnie z danymi zawartymi w deklaracjach składanych na Turystyczny Fundusz Gwarancyjny. Zmiana ta była notyfikowana Komisji Europejskiej i jako taka będzie podlegać również omówieniu przy decyzji Komisji Europejskiej z dnia 25 kwietnia 2022 r. State Aid SA.101979 (2022/N) – Poland COVID-19. decyzja Komisji Europejskiej z dnia 25 kwietnia 2022 r. State Aid SA.101979 (2022/N) – Poland COVID-19. Treścią decyzji jest nowelizacja terminu obowiązywania Instrumentu, który podlegał stosownej notyfikacji decyzją KE z dnia 21 września 2020 r. w sprawie SA.58102 (2020/N), Dz.U. C 326 z 2.10.2020, s. 13. Pierwotnie mechanizm oferował preferencyjne „pożyczki” na zwrot wpłat klientom touroperatorów. Specyfiką pożyczek był fakt, że pieniądze trafiały bezpośrednio do podróżnych, wobec których touroperator zalegał ze zwrotem. Warto podkreślić, że mechanizm był dobrowolny, tj. korzystanie z pomocy nie było obowiązkowe. Należy pamiętać, że ten środek pomocy dotyczył podmiotów, które najbardziej ucierpiały w wyniku pandemii COVID-19, co przełożyło się na spadek liczby klientów. Rozwiązanie ustawowe jest niedyskryminujące uwzględnia rzeczywiste potrzeby rynku turystycznego i nie zakłóca konkurencji. Warto zaznaczyć, że decyzja została podjęta w ostatnim możliwym momencie, ponieważ tymczasowe ramy pomocowe zatwierdzone przez UE umożliwiają przyjmowanie programów pomocowych związanych z pandemią COVID-19 do 30 czerwca 2022 r. Weryfikacja, czy kryterium spadek liczby podróżnych o 40% lub więcej w 2021 r. w porównaniu z 2019 r. jest dość prostym zadaniem. Odpowiedzialnym za to podmiotem jest Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, który posiada pełną informację o liczbie podróżnych w każdym roku. „Tarcza prawna” to bardzo ważny akt prawa powszechnie obowiązującego, w stosunku do którego SRKT składała wnioski o przyspieszenie prac nad tą ustawą. W swych rozwiązaniach ustawa wywiera bezpośredni wpływ zarówno na rynek pracy jak i

kwalfikacje w turystyce. Uproszczenia mają na celu m.in. przyspieszenie procedur uzyskiwania kwalifikacji w zakresie przewodnictwa górskiego.

18. Ustawa z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku (Dz.U. 2022 poz. 2243)

W okresie tworzenia niniejszego raportu, wskazany dokument jest już nie projektem, a aktem prawa powszechnie obowiązującego, jego waga jest bardzo istotna. Projekt określa m.in. cenę maksymalną sprzedaży energii elektrycznej stosowaną w rozliczeniach z mikro, małymi i średnimi przedsiębiorcami. Ponadto reguluje się zasady i tryb przyznawania i wypłacania rekompensaty z tytułu wprowadzenia ceny maksymalnej. Cena maksymalna energii elektrycznej została określona na poziomie 785 zł/MWh – w przypadku odbiorców będących mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą. Ograniczenie cen energii elektrycznej z pewnością wpłynie na bardziej elastyczne podejście do planowania budżetów przedsiębiorstw turystycznych, a co za tym idzie finansowanie wykwalifikowanych kadr.

**19. Projekt ustawy o ochronie ludności oraz o stanie klęski żywiołowej,
Numer projektu: UD432**

Projekt zakłada wprowadzenie do porządku prawnego pojęcia „ochrona ludności”¹¹. Przygotowane rozwiązania szczegółowe usprawniają dotychczasowe działanie podmiotów odpowiedzialnych za zarządzanie kryzysowe. Do najistotniejszych zaliczyć można skupienie się na fazach zarządzania kryzysowego – reagowania i odbudowy, przez usprawnienie procesu przepływu informacji pomiędzy organami administracji publicznej, a także przekonstruowanie modelu finansowania w sposób umożliwiający efektywne udzielanie pomocy finansowej osobom poszkodowanym oraz odbudowę zniszczonej lub uszkodzonej infrastruktury. Odszkodowania, które przewiduje projekt są planowane nie tylko dla obywateli ale również przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw turystycznych.

---

¹¹ <https://www.gov.pl/web/premier/projekt-ustawy-o-ochronie-ludnosci-oraz-o-stanie-kleski-zywiolowej>, zob. czy i jeśli tak to w jaki sposób to pojęcie było definiowane w czasach PRL - Mała encyklopedia prawa, (red.) Z. Rybicki, Warszawa 1980.

Ocena znaczenia scharakteryzowanych wyżej ww. regulacji krajowych dla turystycznego rynku pracy i kwalifikacji uzasadnia wyciągnięcie wniosku, że objęte analizą akty prawne nie regulowały wprost tej materii. Mimo, że większość z tych dokumentów nie dotyczy bezpośrednio problematyki potrzeb przedsiębiorców turystycznych w zakresie kwalifikacji i kompetencji pracowników, to jednak mają one istotne znaczenie dla funkcjonowania rynku pracy w turystyce. Umożliwiają przedsiębiorcom przetrwanie, utrzymanie zatrudnienia wykwalifikowanych kadr a także znalezienie źródła dofinansowania prowadzonej działalności.

Drugą grupą dokumentów objętych analizą były wskazane w wykazie Europejskich Dokumentów Legislacyjnych akty normatywne, opiniowane w Sejmie RP – tzw. Dokumenty UE (tylko na marginesie należy wskazać, iż część z nich ma status już obowiązujących, inne po przekazaniu wniosku przez właściwy organ UE, zostały zaopiniowane, ale nadal znajdują się na etapie ścieżki prawotwórczej, stąd w ich przypadku pozostawiono sformułowanie- wniosek).

1. Rozporządzenie (UE) 2021/953 z dnia 14 czerwca 2021 r. w sprawie ram wydawania, weryfikowania i uznawania interpretacyjnych zaświadczeń o szczepieniu, o wyniku testu i o powrocie do zdrowia w związku z COVID-19 (unijne cyfrowe zaświadczenie COVID) w celu ułatwienia swobodnego przemieszczania się w czasie pandemii COVID-19;

Rozporządzenie określiło podstawowe ramy wydawania, weryfikowania i uznawania zaświadczeń o szczepieniu, o wyniku testu i o powrocie do zdrowia w związku z COVID-19 (unijne cyfrowe zaświadczenie COVID) w celu ułatwienia ich posiadaczom korzystania z prawa do swobodnego przemieszczania się w czasie pandemii COVID-19. Rozporządzenie przyczyniło się również do ułatwienia stopniowego znoszenia ograniczeń swobodnego przemieszczania się wprowadzonych przez państwa członkowskie, zgodnie z prawem Unii, w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się SARS-CoV-2, w skoordynowany sposób. Dokumenty określone w rozporządzeniu tzw. unijne cyfrowe zaświadczenie COVID były podstawą do przetwarzania danych osobowych niezbędnych do swobodnego przemieszczania się. Wydawania takich zaświadczeń oraz podstawa prawna do przetwarzania informacji niezbędnych do ich weryfikacji i potwierdzania

autentyczności i ważności wynikała z omawianej regulacji i była zgodna z rozporządzeniem (UE) 2016/679, tzw. RODO. Rozporządzenie stosowało się od dnia 1 lipca 2021 r. do dnia 30 czerwca 2022 r.

2. Decyzja Rady z dnia 1 grudnia 2021 r. w sprawie tymczasowych środków nadzwyczajnych na rzecz Łotwy, Litwy i Polski

W konkluzjach Rady Europejskiej z 21 i 22 października 2021 r. podkreślono, że Unia Europejska nie wyraża zgody na jakiegokolwiek próby instrumentalizacji migrantów przez państwa trzecie do celów politycznych. Konkluzje były przyjęte wobec działań prowadzonych przez Białoruś i samej sytuacji na pograniczu. W związku z tym, że Łotwa, Litwa i Polska znajdują się w sytuacji nadzwyczajnej, charakteryzującej się nagłym napływem obywateli państw trzecich, którzy są traktowani instrumentalnie przez Białoruś do celów politycznych, Komisja Europejska, jako jeden z planowanych konkretnych środków, przedstawiła wniosek dotyczący tymczasowych środków nadzwyczajnych działających na podstawie art. 78 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Pewne podobieństwo i analogię można dostrzec między tym proponowanym rozwiązaniem a „Tymczasowymi ramami środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19 (2020/C 91 I/01)”. Co prawda powyższy instrument wprowadzono na bazie art. 107 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), to jednak cel jest tożsamy- pomoc przedsiębiorcom. Na marginesie warto wskazać, iż praktyki pomocowe dla pewnej grupy państw czy nawet pojedynczego kraju nie są niczym nowym. Sejm RP opiniuje również dokumenty unijne odnoszące się do innych państw członkowskich. Jako przykład można wskazać m.in.: wniosek dotyczący decyzji wykonawczej Rady w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Estonii czy wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uruchomienia Funduszu Solidarności Unii Europejskiej w celu udzielenia pomocy Chorwacji w związku z serią trzęsień ziemi, która rozpoczęła się w dniu 28 grudnia 2020 r. Powyższe pokazuje, iż nadzwyczajne interwencje UE w sytuacjach kryzysowych w stosunku do poszczególnych krajów są możliwe i występują w przypadku gdy pojawia się zagrożenie zewnętrzne. Uruchomienie możliwości stosowania pomocy

publicznej w związku z sytuacją migracyjną obywateli z Ukrainy, z pewnością wpłynęłoby pozytywnie na rynek pracy w turystyce.

3. Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 grudnia 2021 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony Unii i jej państw członkowskich przed stosowaniem wymuszenia ekonomicznego przez państwa trzecie

Proponowany instrument stanowi odpowiedź na celowe naciski gospodarcze, którym od kilku lat poddawane są Unia Europejska i jej państwa członkowskie, ponadto ma służyć ulepszeniu i uzupełnieniu zestawu narzędzi ochrony handlu oraz pomóc UE lepiej się chronić na arenie międzynarodowej. Na chwilę obecną UE nie ma instrumentu służącego konkretnie do walki z wymuszaniem, dlatego też Parlament Europejski złożył wniosek o utworzenie tego typu mechanizmu, który tym bardziej w czasie wojny w Ukrainie jest uzasadniony merytorycznie i funkcjonalnie. Wspólna polityka handlowa powinna być wsparta tego rodzaju instrumentami, które wpisują się w filary nowoczesnej Unii Europejskiej. Jako podstawowy proponuje się stosowanie mechanizmu w postaci ewentualnego wniosku Komisji Europejskiej, który uprawnia ją, by w należycie uzasadnionych, szczególnie pilnych przypadkach przyjmowała akty wykonawcze mające natychmiastowe zastosowanie w celu zawieszenia, zmiany lub zakończenia stosowania unijnych środków reagowania na nie dłużej niż dwa miesiące. Uruchomienie możliwości stosowania tego typu mechanizmów, z pewnością wpłynęłoby pozytywnie na rynek pracy w turystyce, gdyż ta ostatnia jest bardzo zależna od wszelkiego rodzaju różnych kryzysów. Instrument do walki z tzw. wymuszeniem ekonomicznym mógłby stanowić wsparcie także na rynku pracy w turystyce.

4. Wniosek z dnia 15 grudnia 2021 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rynków wewnętrznych gazów ze źródeł odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru

Celem podstawowym wnioskowanego rozporządzenia było skuteczniejsze wsparcie modernizacji europejskiej transgranicznej infrastruktury energetycznej w ramach Europejskiego Zielonego Ładu. Wprowadza ono infrastrukturę wodorową

jako nową kategorię infrastruktury na potrzeby rozwoju sieci europejskiej. Niniejsza inicjatywa uzupełnia proponowane rozporządzenie ponieważ koncentruje się na dostosowaniu planów krajowych do wymogów ogólnoeuropejskiego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci. Dodatkowo planowana rewizja, musi brać pod uwagę sytuację geopolityczną i wojnę w Ukrainie. Konflikt zbrojny wywołany przez Federację Rosyjską doprowadził do kryzysu energetycznego, co należy bezwzględnie brać pod uwagę w rozważaniach nad zmianami w UE na wspólnym rynku energetycznym. Podobnie jak w poprzednich przypadkach, nie jest to regulacja już obowiązująca, stąd można ocenić wyłącznie jej potencjał. Jako taki, wpłynie on z pewnością na rynek pracy w hotelarstwie, gdzie dostosowanie do źródeł energii będzie miało największe znaczenie.

5. Wniosek z dnia 15 grudnia 2021 r. dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych zasad rynków wewnętrznych gazów odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru

Wydarzenia dotyczące wzrostu cen energii przypomniały że odporność europejskiego systemu energetycznego jest coraz ważniejsza, ponieważ system energetyczny UE obejmuje bardziej zdecentralizowaną energię ze źródeł odnawialnych, a paliwa kopalne są stopniowo wycofywane. Dodatkowo wojna w Ukrainie jednoznacznie obnażyła słabości polityki prowadzonej w tym obszarze przez niektóre państwa Europy Zachodniej. Podobnie jak w przypadku wniosku dotyczącego rozporządzenia, należy brać pod uwagę komplementarne zmiany w dyrektywie. Eksploatacja sieci wodorowych powinna być oddzielona od działalności związanej z wytwarzaniem i dostawą energii, aby uniknąć ryzyka konfliktu interesów ze strony operatorów sieci. Jak już było zaznaczone w przypadku wniosku dot. rozporządzenia, także i zmieniona dyrektywa znacząco wpłynie na rynek pracy w hotelarstwie, gdzie trzeba będzie wycenić podjęcie zmian dot. źródeł energii kosztem ewentualnych redukcji etatów.

6. Wniosek z dnia 13 stycznia 2022 r. dotyczący rozporządzenia wykonawczego Rady z dnia 15 marca 2011 r. zmieniającego rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 282/2011 w odniesieniu do

aktualizacji świadectwa zwolnienia z podatku VAT lub podatku akcyzowego

W odniesieniu do planowanego nowego zwolnienia z VAT dotyczącego działań obronnych podejmowanych w ramach Unii zaproponowano zmiany w rzeczonyj dyrektywie, które mają charakter doraźny i związany z sytuacją na Ukrainie. Proponowane zmiany mają na celu wprowadzenie ułatwień w odpowiedzi na pandemię COVID-19, a także zaangażowania sił zbrojnych biorących udział w działaniu Unii w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony. W przypadku kwalifikacji i rynku pracy w turystyce, jeśli udałoby się przy okazji wynegocjować korzystną stawkę VAT dla usług gastronomicznych, to wpływ na rynek pracy będzie wręcz nieoceniony.

7. Zalecenia Rady UE 2022/107 z dnia 25 stycznia 2022 r. w sprawie skoordynowanego podejścia na rzecz ułatwienia bezpiecznego swobodnego przemieszczania się podczas pandemii COVID-19 i zastępujące zalecenie (UE) 2020/1475

Przy przyjmowaniu i stosowaniu środków ochrony zdrowia publicznego w odpowiedzi na pandemię COVID-19 państwa członkowskie powinny koordynować swoje działania w oparciu o zasady określone w omawianym zaleceniu. Wszelkie ograniczenia swobodnego przepływu osób w obrębie Unii Europejskiej wprowadzone w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się COVID-19 powinny opierać się na szczególnych i ograniczonych względach interesu publicznego, a mianowicie na ochronie zdrowia publicznego. Konieczne jest, aby tego rodzaju ograniczenia stosowano zgodnie z ogólnymi zasadami prawa Unii, w szczególności z zasadami proporcjonalności i niedyskryminacji. Do zasad wymienionych w zaleceniu należą też dbałość o sposób lokalizacji pasażera i ustalanie kontaktów zakaźnych oraz komunikacja i informowanie społeczeństwa. Zalecenie pozostaje w mocy, obowiązuje od 1 lutego 2022 r. i w swym zakresie treściowym nie zostało odwołane. Jako takie dotyczy sposobu świadczenia usług, co bezpośrednio przekłada się na kwalifikacje w obszarze horeca.

8. Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 25 kwietnia 2022 r. State Aid SA.101979 (2022/N) – Poland COVID-19 (Dz.U.U.E.C.2022.186.1);

Decyzja KE dała możliwość wprowadzenia zmian w prawie krajowym odnośnie przesunięcia terminu spłaty środków zaciągniętych pożyczek z tzw. Turystycznego Funduszu Zwrotów. Termin został prolongowany do końca roku 2022 jako spłata pierwszej z rat. Rozwiązanie jest proponowane tylko dla touroperatorów, których liczba klientów spadła o 40% lub więcej w 2021 r. w porównaniu z rokiem 2019. Jako takie jest to rozwiązanie niedyskryminacyjne i proporcjonalne w swym zakresie do założonych celów. W swych rozwiązaniach decyzja wywiera bezpośredni wpływ zarówno na rynek pracy jak i kwalifikacje w turystyce, bowiem dzięki jej przyjęciu mogła powstać tzw. „tarcza prawna”, w ramach której omówiono wpływ na rynek pracy i kwalifikacje w turystyce.

9. Rozporządzenie Rady 2022/1091 z dnia 30 czerwca 2022 r. zmieniające rozporządzenie (UE) 2022/109 w sprawie ustalenia uprawnień do połowów na rok 2022 w odniesieniu do niektórych stad ryb i grup stad ryb, mających zastosowanie w wodach Unii oraz, dla unijnych statków rybackich, w niektórych wodach nienależących do Unii.

Biorąc pod uwagę fakt, że zainteresowane państwa członkowskie nie osiągnęły do końca 2021 r. porozumienia w sprawie najwłaściwszego sposobu podziału limitów połowowych określonych w rozporządzeniu gatunków ryb morskich i skorupiaków, wprowadzono odpowiednie zmiany. Przepisy wprowadzone znowelizowanym rozporządzeniem dotyczące limitów połowowych mają zastosowanie od dnia 1 stycznia 2022 r., w związku z uwagą poczynioną na wstępie. Takie stosowanie z mocą wsteczną nie narusza zasad pewności prawa ani ochrony uzasadnionych oczekiwań, ponieważ uprawnienia do połowów zostają zwiększone lub nie zostały jeszcze wyczerpane. Z uwagi na pilną konieczność uniknięcia przerw w działalności połowowej, w trakcie procedowania rozporządzenia udało się dosyć szybko uzyskać kompromis..

Przedstawiona charakterystykę unijnych aktów prawnych objętych analizą uzasadnia wyciągnięcie wnioski, że nie dotyczą wprost rynku pracy i kwalifikacji w

turystyce. Często jednak obejmują wprost turystykę, co pozwala pomocniczo stosować je w kontekście turystycznego rynku pracy. Widać, że UE ma jeszcze dużo pracy w obszarze swoich subsydiarnych kompetencji.

Podsumowując należy stwierdzić, że rozwiązania prawne dotyczące sytuacji kryzysowych, objęte analizą, oddziałują na rynek turystyczny w tym na rynek pracy w tym sektorze. Regulacje te mają na celu pomoc podmiotami działającymi na tym rynku w sprostaniu nowym wyzwaniom jakie niosą ze sobą te kryzysy. Udzielone wsparcie ułatwia tym podmiotom przetrwanie na rynku turystycznym w tym m.in. zapobieganie redukcji pracowników. Nowe wyzwania, jakie niosą ze sobą kryzysy, mają wpływ na kształtowanie się potrzeb pracodawców w zakresie kwalifikacji i kompetencji pracowników. Jednakże żaden z dokumentów objętych analizą nie odnosi się wprost do tej problematyki.

Aby w pełni móc określić charakter zidentyfikowanych rozwiązań, należy dokonać oceny pod kątem potrzeby ich modyfikacji lub wprowadzenia, co znajdzie się w kolejnym rozdziale niniejszego raportu.

3. Ocena zidentyfikowanych rozwiązań pod kątem możliwości ich wykorzystania w przyszłych sytuacjach kryzysowych

W rozdziale trzecim zostanie dokonana ocena zidentyfikowanych rozwiązań lub ich braku pod kątem potrzeby ich modyfikacji i ewentualnego wykorzystania w przyszłych sytuacjach kryzysowych. Omówiona lista krajowych dokumentów, które znajdują zastosowanie w związku z przeciwdziałaniem skutkom kryzysów lat 2021-2022, zostanie przedstawiona poniżej. W pierwszej kolejności zostanie podany tytuł dokumentu, a następnie zwięzła ocena zastosowanych mechanizmów.

- 1) Ustawa z dnia 21 stycznia 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw**

W ramach omówionej nowelizacji poszerzono możliwość przyjmowania płatności bonem turystycznym na imprezy turystyczne trwające krócej niż 24 godziny i nieobejmujące noclegu, oferowane przez organizacje pożytku publicznego lub organizatorów turystyki. Zmiana ta powinna podobnie jak cały Polski Bon Turystyczny zostać stałym rozwiązaniem systemowym dla turystyki krajowej. Jeśli nie dojdzie do zmiany w tym zakresie, to możliwość wykorzystania bonu w przyszłych sytuacjach nie tylko kryzysowych nie będzie istniała.

2) Ustawa z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw

Pierwszy z omówionych instrumentów w ramach powyższej ustawy to voucher, który daje możliwość realizacji imprez turystycznych w ciągu 2 lat od dnia, w którym miała się odbyć odwołana w związku z COVID-19 pierwotna impreza turystyczna. W ocenie potencjału wykorzystania tego mechanizmu na poczet innych kryzysów, należy jednoznacznie uznać, iż COVID-19 raczej nie będzie już traktowany jako nadzwyczajna i nieunikniona okoliczność umożliwiająca tzw. bezkosztowe odstąpienie od umowy o imprezę turystyczną. Wobec powyższego trudno uznać, aby regulacja ta miała znaleźć zastosowanie w przypadku innych kryzysów, w tym również ewentualnej nowej fali koronawirusa. Choć należy mieć na uwadze, iż ewentualne pojawienie się wariantu odpornego na szczepienia i jednocześnie silnie zaraźliwego i śmiertelnego mogłoby zostać uznane za nadzwyczajną i nieuniknioną okoliczność.

Drugi z instrumentów, czyli przesunięcie w czasie do 31 grudnia 2021 r. terminu zwrotu pierwszej z rat na TFZ jest normą epizodyczną. Biorąc pod uwagę jej charakter prawny, nie znajduje ona żadnego zastosowania, ze względu na upływanie wskazanego terminu.

3) Ustawa z dnia 29 września 2021 r. o rekompensacie w związku z wprowadzeniem stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego w 2021 r.

Rekompensata, zgodnie z omówioną ustawą zwaną też „Tarczą dla pogranicza” przysługiwała podmiotom branży turystycznej, które prowadziły działalność na obszarze obejmującym obręby ewidencyjne objęte stanem wyjątkowym ale także na obszarze objętym czasowym zakazem przebywania. Podmioty, których dotyczyło wsparcie to przedsiębiorcy oraz rolnicy świadczący usługi hotelarskie oraz przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w zakresie gastronomii, organizatora turystyki, podmiotu ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych, pilota wycieczek, przewodnika turystycznego a także prowadzący działalność w zakresie wypożyczania i dzierżawy sprzętu turystycznego i rekreacyjnego. Omawiana regulacja znajdzie zastosowanie w przypadku ponownego wprowadzenia stanu wyjątkowego lub zakazu przebywania. Dostosowanie wymagałyby jedynie terminy referencyjne zawarte w przepisach ustawowych.

4) Ustawa z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw

Wydłużenie terminu realizacji Polskiego Bonu Turystycznego z dnia 31 marca 2022 r. na dzień 30 września 2022 r. To zmiana epizodyczna, która została uchylona i już nie obowiązuje. Ze względu na swój charakter epizodyczny nie znalazłaby żadnego zastosowania w przyszłych kryzysach, w tym tych związanych z pandemią COVID-19.

5) Ustawa z dnia 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw

Z jednej strony ustawa wprowadziła precyzyjne wskazania w zakresie niwelowania luk interpretacyjnych, z drugiej konkretne rozwiązania w obszarze Turystycznego Funduszu Pomocowego. Omawiana ustawa przewidywała możliwość zwrotu składek przekazanych na Turystyczny Fundusz Pomocowy wyłącznie w przypadku:

- 1) gdy przedsiębiorca turystyczny został wykreślony z rejestru, w związku z zaprzestaniem wykonywania działalności objętej wpisem i przekazał wszystkie wymagane informacje oraz odprowadził należne składki w okresie wykonywania działalności, a odprowadzone składki nie podlegają dalszemu zarachowaniu;
- 2) odprowadzenia ich w kwocie przewyższającej wysokość należnej składki określonej w informacji przekazanej do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego;
- 3) odprowadzenia ich przez podmiot niezobowiązany względem Funduszu Pomocowego.

Ponadto ustalono, iż przedsiębiorca turystyczny w przypadku zakończenia działalności może wystąpić do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego o zwrot składek niepodlegających dalszemu zarachowaniu, nie później niż w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja administracyjna właściwego marszałka województwa o wykreśleniu z rejestru, w związku z zaprzestaniem wykonywania działalności objętej wpisem, stała się ostateczna.

Natomiast w pozostałych przypadkach może wystąpić do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego o zwrot składek, nie później niż w terminie 30 dni od dnia, w którym dokonał wpłaty składki. Wskazane przepisy pozytywnie wpłynęły na rynek organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych. Przyczyniły się do możliwości uzyskiwania zwrotu nienależnie wpłaconych składek na TFP, a także ich zarachowywania. Realnie więc wpłynęło to na środki jakimi obracają przedsiębiorcy turystyczni i które to środki mogą przeznaczyć na m.in. własne zasoby kadrowe.

6) Ustawa z dnia 13 stycznia 2022 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług

Zmiany wprowadzone „tarczą antyinflacyjną” mają ogromne znaczenie dla przedsiębiorców turystycznych. Preferencyjna stawka VAT w wysokości 0% jest kluczowa przede wszystkim w branży gastronomicznej i hotelarskiej. Po pierwsze pozwala ona przedsiębiorcy na nabycie produktów nieprzetworzonych po niższej cenie, a następnie na nieopodatkowaną sprzedaż przetworzonych dań w strefie

restauracyjnej w obiekcie hotelarskim. Stawka 0% obejmuje m.in. mięso i podroby jadalne, ryby i skorupiaki, mięczaki i pozostałe bezkręgowce wodne - z wyłączeniem homarów i ośmiornic -, produkty mleczarskie; jaja ptasie, miód naturalny, jadalne produkty pochodzenia zwierzęcego, warzywa oraz niektóre korzenie i bulwy, jadalne, owoce i orzechy jadalne; skórki owoców cytrusowych lub melonów, a także bardziej wykwintne przetwory z mięsa, ryb lub skorupiaków, mięczaków lub pozostałych bezkręgowców wodnych - z wyłączeniem:

- 1) kawioru oraz namiastek kawioru;
- 2) przetworów z homarów i ośmiornic.

Regulacje VAT 0% stosuje się także do produktów przetworzonych jak m.in.:

przetwory z warzyw, owoców, orzechów lub pozostałych części roślin - z wyłączeniem produktów o rzeczywistej masowej mocy alkoholu powyżej 1,2%.

Ponadto zwolnienie obejmuje zupy, buliony i preparaty do nich, złożone przetwory spożywcze a także lody, również te zawierające kakao. Ustawa wprowadziła bardzo oczekiwany mechanizm zmiany stawek VAT, co było oczekiwane przy okazji wielu poprzednich kryzysów. Rozwiązanie to należy uznać za skuteczne i ze wszech miar właściwe.

7) Ustawa z dnia 13 stycznia 2022 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu socjalnym oraz niektórych innych ustaw

Krótki przepis epizodyczny, zgodnie z którym do dnia 31 grudnia 2022 r. ZUS przekaże POT dane zgromadzone w systemie teleinformatycznym dotyczące bazy danych w zakresie realizowanego programu Polski Bon Turystyczny. Ponieważ ma charakter normy - jednorazowej, i nie znajdzie zastosowania na wypadek przyszłych kryzysów.

8) Ustawa z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu

Zgodnie ze zmianami ustawowymi przedsiębiorcom turystycznym przysługuje w związku z wysokimi cenami paliw gazowych- rekompensata za każdy miesiąc kalendarzowy począwszy od dnia wprowadzenia tzw. „taryfy skalkulowanej” nie

wcześniej niż od dnia 1 stycznia 2022 r. Preferencyjne rozwiązania mogłyby znaleźć zastosowanie w przypadku przyszłych kryzysów paliwowych, zmianie powinny jednak ulec tzw. terminy referencyjne.

9) Komunikat Ministra Sportu i Turystyki i Ministra Finansów z dnia 4 marca 2022 r. w sprawie wystąpienia nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności w związku z ogłoszeniem na terenie Ukrainy stanu wojennego

Akt jednorazowy, niemający charakteru aktu prawa powszechnie obowiązującego, a komunikatu rządowego, o jednorazowym walorze zastosowania. Nie znajdzie zastosowania w przypadku jakichkolwiek nowych kryzysów.

10) Ustawa z dnia 8 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw

Ustawa określiła, rekompensaty za udzielone zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, w związku z wojną rozpoczętą 24 lutego 2022 r. Ze względu na fakt, iż świadczenie może być przyznane nie dłużej niż za okres 60 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, to zastosowanie w przypadku dalszych kryzysów może być wątpliwe. Wentylem bezpieczeństwa jest możliwość przedłużenia okresów wypłaty świadczenia w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Takim może być m.in. duży kryzys migracyjny wywołany dalszym trwaniem działań wojennych na terenie Ukrainy. Zatem istnieje możliwość w wyjątkowych warunkach kryzysu zastosowania zidentyfikowanych rozwiązań w tym obszarze.

11) Ustawa z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego

Ustawa umocowała powstanie listy osób i podmiotów, wobec których będą stosowane środki represyjne - m.in. wpis do wykazu cudzoziemców, których pobyt na

terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany czy wykluczenie z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego lub konkursu prowadzonego na podstawie ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych. Wobec powyższego istnieje konkretna podstawa prawna do istnienia takowej listy, która będzie na bieżąco uzupełniana. Znajdzie zatem bezpośrednie zastosowanie ww. regulacja dla sytuacji kryzysowych, które miałyby pojawić się w przyszłości, chodzi oczywiście wyłącznie o kryzysy związane z agresją Rosji na Ukrainie.

12) Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw

„Tarcza antyputinowska” zawiera pakiet korzystnych rozwiązań, które realnie wpływają na usprawnienie systemu podatkowego i uczynienie go bardziej zrozumiałym dla podatników podatku dochodowego od osób fizycznych i przedsiębiorców, w tym przedsiębiorców turystycznych. Dodatkowym efektem wprowadzonych zmian jest niewątpliwie tzw. „zmniejszenie presji płacowej” wobec pracodawców, co wpływa pozytywnie na sytuację wszystkich przedsiębiorstw¹². W proponowanych regulacjach uwzględniono także postulaty zmian i sygnały pochodzące od podatników PIT, w tym również od przedsiębiorców turystycznych, organizacji społecznych z obszaru turystyki, zawodowych, jak i organów państwowych w zakresie poprawienia regulacji tzw. „Polskiego Ładu”. Było to niezwykle ważne dla przedsiębiorców jako pracodawców, którzy mieli obowiązek odpowiedniego naliczania składek i stosowania regulacji podatkowych, w tym nieszczęsnej ulgi dla klasy średniej. Rozwiązania znajdą zastosowanie na przyszłość, nie tylko w czasach kryzysu, co realnie wpłynie na rynek usług turystycznych w Polsce.

13) Ustawa z dnia 7 lipca 2022 r. o finansowaniu społecznościami dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom

Ustawa pozwala zawiesić spłatę kredytu hipotecznego, udzielonego na podstawie umowy o kredyt hipoteczny zawartej przed dniem 1 lipca 2022 r., która

---

¹² <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2186>

dotyczy nabycia nieruchomości na cele mieszkaniowe. Ustawa określa wprost w jakich okresach może zostać udzielone wsparcie w postaci zawieszenia spłaty rat kredytu. Biorąc powyższe pod uwagę oraz fakt iż przepisy dotyczą wyłącznie umów już zawartych, to zastosowanie tych regulacji na przyszłości jest niemożliwe.

14) Ustawa z dnia 2 września 2022 r. o szczególnym wsparciu podmiotów poszkodowanych w związku z sytuacją ekologiczną na rzece Odrze

Ustawa określiła zasady ustalania prawa do jednorazowego świadczenia pieniężnego za określony miesiąc przeznaczonego na ograniczenie niektórych skutków ekonomicznych związanych z sytuacją ekologiczną na rzece Odrze. Wsparcie w kwocie 3010 zł na pracownika miało charakter jednorazowy i było formą pomocy, która została zaaplikowana w związku z konkretnym kryzysem. Mając na względzie powyższe ustalenia, regulacje te nie znajdują zastosowania w ewentualnych przyszłych kryzysach.

15) Ustawa z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw

W ustawie uregulowano zasady przyznawania, wypłacania oraz określania wysokości dodatku i rekompensat dla niektórych podmiotów niebędących gospodarstwami domowymi z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła. Preferencyjne rozwiązania mogłyby znaleźć zastosowanie w przypadku przyszłych kryzysów dotyczących wykorzystywanych źródeł ciepła. Analogicznie jednak jak w przypadku ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu zmiany powinny jednak ulec tzw. terminy referencyjne.

16) Ustawa z dnia 29 września 2022 r. o zasadach realizacji programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii w latach 2022-2024

Przytoczone już uprzednio przepisy określiły zasady udzielania przedsiębiorcom pomocy publicznej w związku ze wzrostem cen energii elektrycznej i gazu ziemnego

w latach 2022–2024. Pomoc może być udzielana określonym grupom przedsiębiorców, w tym przedsiębiorcom turystycznym, ale jedynie w latach 2022-2024, dlatego też regulacje te nie znajdują zastosowania do kryzysów w kolejnych latach. Dodatkowo wsparcie dotyczy wyłącznie kryzysu na rynku energii elektrycznej.

17) Ustawa z dnia 7 października 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców

Wskazany akt prawny to tzw. „tarcza prawna”, która ma zapewnić wsparcie dla przedsiębiorców w ramach systemu prawa. Rozwiązania dot. turystyki znajdują co do zasady zastosowanie na przyszłość. Te w obszarze przewodnictwa górskiego, wprost wpisują się w kompleksowe ułatwienia na potrzeby przyszłych działań związanych z przyznawaniem uprawnień zawodowych. Z kolei omówione już rozwiązania w obszarze składanych deklaracji na Turystyczny Fundusz Gwarancyjny wpisują się w proces elektronicznej procedur w całej administracji. Przesunięcie do 31 grudnia 2022 terminu zwrotu pierwszej z rat na TFZ dla części przedsiębiorców turystycznych jest normą epizodyczną. Biorąc pod uwagę jej charakter prawny, nie znajduje ona żadnego zastosowania w przypadku kolejnych kryzysów.

18) Ustawa z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku

Jak już było podkreślone podczas tworzenia niniejszego raportu, wskazany dokument jest świeżym aktem prawa powszechnie obowiązującego, jednak jego rola jest bardzo istotna. Ze względu na precyzyjne wskazanie w tytule ustawy, iż chodzi o pomoc na rok 2023, proponowane przepisy nie zakładają możliwości prolongaty tych rozwiązań. Przedłużenie obowiązywania norm, nie zostało zawarte w omawianej regulacji, bez tego typu przepisu mamy zatem do czynienia z aktem prawnym o znaczeniu jednorazowym.

19)Projekt ustawy o ochronie ludności oraz o stanie klęski żywiołowej,

Numer projektu: UD432

Rzeczony dokument pozostaje w czasie pracy nad niniejszym raportem w fazie projektowej. Potencjał projektu jako źródła prawa na przyszłość jest ogromny, bowiem założeniem jest aby mógł znajdować zastosowanie w wielu rodzajach sytuacji kryzysowych. Celem jest stworzenie aktu prawnego na miarę podstaw zarządzania kryzysowego w każdym czasie. Warto wskazać, iż projektowane przepisy dają także podstawę do wprowadzania ograniczeń praw i wolności osób fizycznych, ale także przedsiębiorców w strefie i miejscu gdzie wystąpią skutki klęski żywiołowej¹³. Projekt ustawy jest pomyślany jako regulacja, która znajdzie zastosowanie na czasy ewentualnych kryzysów.

Po dokonanej ocenie krajowych aktów normatywnych poniżej znajduje się lista EDL-S Europejskich Dokumentów Legislacyjne, które były opiniowane w Sejmie RP – tzw. Dokumenty UE (tylko na marginesie należy wskazać, iż część z nich ma status już obowiązujących, inne po przekazaniu wniosku przez właściwy organ UE, zostały zaopiniowane, ale nadal znajdują się na etapie ścieżki prawotwórczej, stąd w ich przypadku pozostawiono sformułowanie- wniosek). Poniżej zostaną przedstawione dokumenty europejskie i po każdym z wymienianych nastąpi krótkie dokonanie oceny mechanizmów w nich zawartych.

1. Rozporządzenie (UE) 2021/953 z dnia 14 czerwca 2021 r. w sprawie ram wydawania, weryfikowania i uznawania interpretacyjnych zaświadczeń o szczepieniu, o wyniku testu i o powrocie do zdrowia w związku z COVID-19 (unijne cyfrowe zaświadczenie COVID) w celu ułatwienia swobodnego przemieszczania się w czasie pandemii COVID-19

Regulacja określiła ramy wydawania, weryfikowania i uznawania zaświadczeń o szczepieniu, o wyniku testu i o powrocie do zdrowia w związku z COVID-19 (unijne cyfrowe zaświadczenie COVID) w celu ułatwienia ich posiadaczom korzystania

---

¹³ Zmiany w zarządzaniu kryzysowym i obronie cywilnej, (w:) Kurier Prawny, Wspólnota 19/2022.

z prawa do swobodnego przemieszczania się w czasie pandemii COVID-19. Omawiane rozporządzenie stosowało się od dnia 1 lipca 2021 r. do dnia 30 czerwca 2022 r. Biorąc pod uwagę charakter prawny rozporządzenia to nie znajdzie ono zastosowanie do ewentualnych nowych kryzysów w obszarze COVID-19. Należy jednak mieć na uwadze, iż ewentualne pojawienie się wariantu koronawirusa odpornego na szczepienia i jednocześnie silnie zaraźliwego i śmiertelnościowego mogłoby spowodować, iż ponownie rozpoczęłoby dyskusję na przywróceniu mocy prawnej rozporządzenia.

2. Decyzja Rady z dnia 1 grudnia 2021 r. w sprawie tymczasowych środków nadzwyczajnych na rzecz Łotwy, Litwy i Polski

Łotwa, Litwa i Polska są wykorzystywane przez reżim Białoruski do eskalowania sztucznego ruchu migracyjnego, który przez wskazane państwa miałby dotrzeć do UE. Znajdujące się w sytuacji nadzwyczajnej i nieuniknionej państwa naszej części Europy wnioskuje o uruchomienie tymczasowych środków pomocowych mających na celu zaradzenie kryzysowi, Przede wszystkim chodzi o możliwość uruchomienie korzystnych dla przedsiębiorców wewnątrz krajowych instrumentów pomocowych. Omawiany akt prawny ma charakter tymczasowy i przestaje obowiązywać po upływie ustalonego w nim terminu. W związku z powyższym instrument ten nie znajdzie zastosowania w przypadku nowych kryzysów i zagrożeń.

3. Wniosek z dnia 8 grudnia 2021 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony Unii i jej państw członkowskich przed stosowaniem wymuszenia ekonomicznego przez państwa trzecie

UE nie ma instrumentu do walki z wymuszaniem, dlatego też Parlament Europejski złożył wniosek o utworzenie tego typu mechanizmu. Proponowane instrumenty są ze wszech miar pożądane, a przede wszystkim znajdą zastosowanie do potencjalnie nieograniczonej liczby przypadków ewentualnych kryzysów światowych., Wymuszenia mogą mieć charakter różnorodny, począwszy od narzucania wysokich ciał na rynkach trzecich, skończywszy na decyzjach o ograniczeniu eksportu na

terytorium UE źródeł energii czy paliw kopalnych.

4. Wniosek z dnia 15 grudnia 2021 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rynków wewnętrznych gazów ze źródeł odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru

System energetyczny UE obejmuje bardziej zdecentralizowaną energię ze źródeł odnawialnych, a paliwa kopalne są stopniowo wycofywane. Wojna w Ukrainie obnażyła słabość wspólnej polityki energetycznej. Proponowane rozwiązania znajdują zastosowanie w przypadku ewentualnych kryzysów na rynku energetycznym.

5. Wniosek z dnia 15 grudnia 2021 r. dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych zasad rynków wewnętrznych gazów odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru

Paliwo gazowe odegra ważną rolę w koszyku energetycznym do 2050 r., co wymaga obniżenia emisyjności sektora gazu w oparciu o przyszłościową koncepcję konkurencyjnych rynków zdekarbonizowanego gazu. Państwa członkowskie umożliwiają dostęp dla gazów odnawialnych i niskoemisyjnych do rynku i infrastruktury bez względu na to, czy instalacje wytwarzania gazów odnawialnych i niskoemisyjnych są przyłączone do sieci dystrybucyjnych lub przesyłowych. Wobec powyższego proponowane zmiany są pomyślane, jako takie które uodpornią UE na przyszłe kryzysy energetyczne.

6. Wniosek z dnia 13 stycznia 2022 r. dotyczący rozporządzenia wykonawczego Rady z dnia 15 marca 2011 r. zmieniającego rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 282/2011 w odniesieniu do aktualizacji świadectwa zwolnienia z podatku VAT lub podatku akcyzowego

Proponowane zmiany w rozporządzeniu mają na celu wprowadzenie ułatwień w odpowiedzi na pandemię COVID-19, a także zaangażowania sił zbrojnych biorących udział w działaniu Unii w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony. Zmiany

mają zatem charakter doraźny i nie znajdują zastosowania w przypadku nowych kryzysów.

7. Zalecenia Rady UE 2022/107 z dnia 25 stycznia 2022 r. w sprawie skoordynowanego podejścia na rzecz ułatwienia bezpiecznego swobodnego przemieszczania się podczas pandemii COVID-19 i zastępujące zalecenie (UE) 2020/1475

Charakter prawny zalecenia wskazuje, iż nie jest to wiążący akt normatywny, ma cechę niezwiązania mocą normatywną i jest zbiorem tzw. dobrych praktyk w ww. obszarze. Zasady, które zostały zaprezentowane w dokumencie to proporcjonalność, niedyskryminacja, dbałość o sposób lokalizacji pasażera i ustalanie kontaktów zakaźnych oraz komunikacja i informowanie społeczeństwa. Zalecenie pozostają w mocy, obowiązują od 1 lutego 2022 r. i w swym zakresie treściowym nie zostały odwołane, należy jednak odczytywać je łącznie z omówionym już rozporządzeniem (UE) 2021/953 w sprawie ram wydawania, weryfikowania i uznawania interpretacyjnych zaświadczeń o szczepieniu, o wyniku testu i o powrocie do zdrowia w związku z COVID-19 (unijne cyfrowe zaświadczenie COVID) w celu ułatwienia swobodnego przemieszczania się w czasie pandemii COVID-19. Należy mieć na względzie fakt, iż obowiązywało od 1 lipca 2021 r. do 30 czerwca 2022 r.

8. Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 25 kwietnia 2022 r. State Aid SA.101979 (2022/N) – Poland COVID-19¹⁴

Pierwotne przesunięcie terminu rozpoczęcia spłaty pierwszej raty pożyczek przez touroperatorów z kwietnia 2021 na 31 grudnia 2021, oznaczało wydłużenie terminu z sześciu lat do sześciu lat i ośmiu miesięcy. Decyzją Komisji Europejskiej SA.101979 (2022/N) zaakceptowano dalsze przesunięcie tego terminu z 31 grudnia 2021 na 31 grudnia 2022 r. - pierwsza rata oznacza wydłużenie spłaty kredytu z sześciu lat i ośmiu miesięcy do siedmiu lat i ośmiu miesięcy. powyższe odroczenie będzie dostępne jednak tylko dla touroperatorów, których liczba klientów spadła o 40% lub

---

¹⁴ D. Borek, The decision of the European Commission State Aid SA.101979 (2022/N) – a word of commentary, opinion and conclusions (w:) Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy, tom 37/2022, Turystyka i rekreacja 16.

więcej w 2021 r. w porównaniu z rokiem 2019. Regulacja nie znajdzie zastosowania na przyszłość, ma charakter wybitnie jednorazowy.

9. Rozporządzenie Rady 2022/1091 z dnia 30 czerwca 2022 r. zmieniające rozporządzenie (UE) 2022/109 w sprawie ustalenia uprawnień do połowów na rok 2022 w odniesieniu do niektórych stad ryb i grup stad ryb, mających zastosowanie w wodach Unii oraz, dla unijnych statków rybackich, w niektórych wodach nienależących do Unii

Uprawnienia do połowów mają charakter wielorazowy ponieważ znajdują zastosowanie do wielu gatunków ryb i skorupiaków. Terminy określone w rozporządzeniu mogą ulegać zmianom, w zależności od ustalonych na dany okres limitów, co jeszcze mocniej podkreśla charakter omawianego instrumentu, jako takiego który znajdzie zastosowanie na przyszłość w związku choćby z kryzysem klimatycznym i zmniejszoną ilością owoców morza.

W rozdziale trzecim dokonano oceny regulacji prawnych mających na celu ograniczenie negatywnych skutków kryzysów – w szczególności pandemii, wzrostu inflacji i wojny na Ukrainie. W ramach analizy dokonano opisu wpływu jaki mają te regulacje na możliwość dostosowywania rynku do zmieniających się potrzeb przedsiębiorców turystycznych w ww. sytuacjach. W ramach badania, dokonano też odniesienia do znaczenia tych regulacji dla problematyki kwalifikacji i potrzeb pracodawców w turystyce. Biorąc to wszystko pod uwagę w ostatnim rozdziale niniejszego raportu zostaną zawarte rekomendacje dla SRKT – dotyczące potrzeby lub jej braku wprowadzenia zmian w zidentyfikowanych regulacjach.

4. Rekomendacje dla Rady

Na podstawie wyników przeprowadzonej analizy w niniejszym rozdziale zostaną przedstawione rekomendacje dla SRKT – dotyczące potrzeby lub jej braku w zakresie wprowadzenia zmian w zidentyfikowanych regulacjach. Ocena zidentyfikowanych rozwiązań lub ich braku zostanie zaprezentowana pod kątem

potrzeby ich modyfikacji lub wprowadzenia. Wielokrotnie opracowania powstałe w ramach projektu nr POWR.02.12.00-00-0010/16 były asumptem do podjęcia konkretnych działań przez Radę ds. Kompetencji Sektora Turystyka. Raporty, które stworzono w obszarze badania regulacji prawnych wskazywały na konkretne rozwiązania, które usprawniłyby funkcjonowanie turystycznego rynku pracy, podobnie będzie i tym razem. Omówione regulacje prawne zarówno w wymiarze krajowym jak i europejskim cechują się w zdecydowanej większości przypadków swoją tymczasowością. Pomoc, choć celowana i niejednokrotnie kierowana wyłącznie do przedsiębiorców turystycznych była wdrażana jako narzędzia jednorazowe. Niewiele z omówionych mechanizmów znajdzie zastosowanie w przypadku innych kryzysów i w kolejnych latach. Do nielicznych wyjątków należą przede wszystkim projektowane dopiero regulacje, które zakładają ogólnodostępne mechanizmy na wypadek dalszych kryzysów. Tych ostatnich rozwiązań powinny dotyczyć pierwsze z rekomendacji dla SRKT, jest bowiem jeszcze czas aby na ich bazie wprowadzić w ramach procesu legislacyjnego realne zmiany, które wpłyną na turystyczny rynek pracy.

Wśród rozwiązań, które były wielokrotnie podnoszone przez branżę, jako te które w dużym stopniu w czasie kryzysu ułatwiają ich funkcjonowanie to zwolnienia ze składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Emerytur Pomostowych.¹⁵ To proste rozwiązanie powinno być możliwe do złożenia przez Internet – w ramach profilu zaufanego lub certyfikatu kwalifikowanego. Pozwalają one bardzo szybko potwierdzić tożsamość. Ten instrument powinien być wprowadzany jako stałe źródło wsparcia, które zostaje aktywowane w ramach odpowiedniego rozporządzenia (aktu wykonawczego). Innymi słowy chodziłoby o ogólną podstawę prawną do wydania rozporządzenie w sprawie zwolnień z ww. świadczeń dokonywanych przez pracodawcę na czas kryzysu, niezależnie jakiego i kiedy występującego. Tego typu rozwiązanie mogłoby zostać wprowadzone na przykład na gruncie projektowanej regulacji ustawy o ochronie ludności oraz o stanie klęski żywiołowej. Nowoczesne zarządzanie

---

¹⁵ <https://alebank.pl/dlaczego-polskiej-turystyce-przyjazdowej-warto-dac-szanse-dotrwania-do-jesieni-tego-roku/?id=373389&catid=22872>

kryzysowe powinno opierać się o ogólnodostępne mechanizmy poprawcze, których aktywacja następowałaby w drodze aktu wykonawczego, tak aby maksymalnie skrócić ścieżkę decyzyjną. Wprowadzanie za każdym razem instrumentów pomocowych w drodze ustawy jest zbyt czasochłonne i mało efektywne. Hipotetyczny przepis mógłby mieć następujące brzmienie: „Prezes Rady Ministrów może zwolnić z obowiązku opłacania należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych lub Fundusz Emerytur Pomostowych, należne za okres wystąpienia sytuacji nadzwyczajnej, która ma wpływ na rynek pracy w danym sektorze. Uznanie danych okoliczności za sytuację nadzwyczajną, która ma wpływ na rynek pracy w danym sektorze oraz zasady, tryb zwolnień i grupę podmiotów nim objętych Prezes Rady Ministrów określa w drodze rozporządzenia.” Badania wykazują, że 25% kosztów funkcjonowania organizatora turystyki przyjazdowej dotyczą naliczeń pracowniczych w zakresie ZUS i pozostałych składek¹⁶.

Wnioski de lege ferenda płyną też w stosunku do Ustawy z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu; niektórych odbiorców w 2023 roku, która to powinna zostać dostosowana nie do konkretnego czasokresu lecz sytuacji, która powoduje podniesie cen energii elektrycznej. Zakładane zmiany mają mieć zastosowanie wyłącznie do roku 2023, ogólniejsze sformułowanie przepisów, przysłużyłoby się możliwości stosowania regulacji także w innych przypadkach. Warto również wspomnieć, iż rozwiązania, w których państwo modyfikuje zakres swojego władztwa, są znacznie bardziej efektywne aniżeli transfer środków do przedsiębiorców. Tarcza antyinflacyjna jest najlepszym przykładem podwójnie preferencyjnego instrumentu- działającego zarówno w obszarze kontraktów B2B jak i B2C. Tylko forma wsparcia w formie częściowej rezygnacji z władztwa publicznego może w dłuższej perspektywie zwrócić się państwu ze zdwojoną siłą, ponieważ sprzedaż, w czasie gdy zostanie zniesiona pomoc antyinflacyjna, nadal będzie obecna i pozwoli na nadrobienie strat w podatku VAT, w zakresie uszczuplenia

---

¹⁶ <https://alebank.pl/dlaczego-polskiej-turystyce-pryjazdowej-warto-dac-szanse-dotrwania-do-jesieni-tego-roku/?id=373389&catid=22872>

budżetu państwa w tym zakresie. Co do aktów prawa europejskiego, to natychmiastowego przyjęcia wymaga decyzja Rady w sprawie tymczasowych środków nadzwyczajnych na rzecz Łotwy, Litwy i Polski. Bez zatwierdzenia tego dokumentu, trudno mówić o jakiegokolwiek dodatkowej możliwości wsparcia, dodatkowo w zakresie potrzeb spotęgowanych sytuacją w Ukrainie. Należy podkreślić, iż wskazane państwa wraz z Estonią i Finlandią są narażone na ograniczenie ruchu turystycznego, ze względu na tzw. określenie ich „krajami przyfrontowymi”. Powyższe wynika z przeświadczenia samych podróżnych o skomplikowanej sytuacji geopolitycznej w wymienionych państwach, co nie ma odzwierciedlenia w rzeczywistości, jednak fakt graniczenia z państwem, które jest agresorem i drugim krajem, na terenie którego toczą się działania zbrojne może wpływać negatywnie na wybory konsumenckie. Biorąc powyższe pod uwagę należy mieć na względzie, iż sprawa ta powinna wiązać się z formą wsparcia dla przedsiębiorców prowadzących działalność w wymienionych państwach.

Ogólny postulat jaki można wysnuć w stosunku do regulacji rynku turystycznego w czasach kryzysu jest związany z kompleksowym uregulowaniem tego zakresu tematycznego. W szczególności należy mieć na uwadze prowadzone przez Ministerstwo Sportu i Turystyki prace mające na celu uregulowanie obszaru usług hotelarskich, usług pilotów wycieczek i przewodników turystycznych. Trwające w tym obszarze działania mogą wpłynąć na unormowanie rynku pracy, zatrudnienia i kwalifikacji w branżach turystycznych (hotelarskiej, gastronomicznej i organizacji turystyki). Na sam koniec z działań miękkich należy rekomendować SKRT także bieżące śledzenie przez przedsiębiorców na podstawie ustawy z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego listy osób i podmiotów objętych ograniczeniami publikowanej na stronie internetowej BIP MSWiA, w szczególności w kontekście zlecenia zamówień publicznych i organizacji konkursów. Szczególnie ważne są wskazane działania miękkie prowadzone przez przedsiębiorców w branżach turystycznych (hotelarskiej, gastronomicznej i organizacji turystyki).

W ramach raportu dokonano również egzemplifikacji przepisów, których tytułu często

są dla potrzeb przekazu medialnego nazywane tarczami. Dzięki podjętej próbie identyfikacji wszystkich tzw. pomocowych aktów prawnych mających wpływ na rynek pracy w turystyce, należy rekomendować SRKT podjęcie działań informacyjnych mających na celu uzmysłowienie przedsiębiorcom czego dotyczą regulacje następujących dokumentów zwanych w obrocie publicznym:

- 1) Tarczą prawną;
- 2) Tarczą antycovidową;
- 3) Tarczą turystyczną;
- 4) Tarczą antyputinowską;
- 5) Tarczą antyinflacyjną;
- 6) Tarczą dla Pogranicza.

Biorąc powyższe pod uwagę, należy zwrócić również uwagę na fakt, iż w obrocie prawnym nie ma dokumentu pełniącego funkcje tzw. „Tarczy dla rynku pracy”. Powyższe mogłoby znaleźć zastosowanie wprost do problemów branży turystycznej i kształcenia kadr w tym obszarze.

Podsumowanie

Niniejszy raport miał na celu wykazać istnienie lub brak dokumentów (prawnych, organizacyjnych) UE i wewnętrznych-krajowych dotyczących branży hotelarskiej, gastronomicznej i organizacji turystyki w okresie kryzysów 2021-2022 – w szczególności pandemii, wzrostu inflacji i wojny na Ukrainie. Zaprezentowana lista aktów prawnych krajowych i europejskich, była imponująca i wskazała na inflację przepisów w związku z zaistniałymi kryzysami. Nie wszystkie wymienione w raporcie akty prawne obejmowały problematykę kwalifikacji lub zatrudnienia bezpośrednio. Zdecydowana większość odnosiła się do tej problematyki pośrednio np. poprzez zapewnienie wsparcia finansowego, instytucjonalnego, organizacyjnego w czasie kryzysu, czy też odpowiedniego systemu zwolnień z danin i należności publicznoprawnych. Rozważania w obszarze każdej z części rozpoczynały się od krótkiego wprowadzenia, w ramach którego wskazywano odpowiednie elementy danej części raportu. Zakres pracy mieścił się w sferze prawa administracyjnego, dlatego też metodologia i aparatura pojęciowa użyta w pracy pochodziła z tej

dziedziny prawa. Podczas pisania raportu wykorzystana została przede wszystkim metoda dogmatyczno - egzegetyczna. Dodatkowo zastosowane została metoda teoretyczno - prawna wymagająca gruntownego przestudiowania dotychczasowej literatury przedmiotu, która jest dosyć uboga jeśli chodzi o prawodawstwo krajowe jak i unijne. W pracy uwzględniono stan prawny na dzień 31 października 2022 r.

Bibliografia:

- A. Borek, K. Świtaj, Prawne ramy nabywania kwalifikacji dla potrzeb branż turystycznych. Ocena istniejącego stanu i propozycje zmian. Część I Ramy prawne kwalifikacji na poziomie zawodowym i średnim, Warszawa 2017;
- A. Borek, K. Świtaj, Prawne ramy nabywania kwalifikacji dla potrzeb branż turystycznych. Ocena istniejącego stanu i propozycje zmian. Część II Ramy prawne kwalifikacji na poziomie wyższym, Warszawa 2018;
- A. Borek, Regulacje prawne UE dotyczące kształcenia kadr na poziomie średnim i wyższym dla potrzeb branż turystycznych i ich wpływ na regulacje dotyczące kształcenia w Polsce, Warszawa 2019;
- A. Borek, Monitorowanie zmian przepisów prawnych i regulacji dotyczących sektora turystyki oraz edukacji – z uwzględnieniem regulacji antykryzysowych, Warszawa 2020;
- A. Borek, Monitorowanie zmian przepisów prawnych i regulacji dotyczących zatrudnienia i kwalifikacji w sektorze turystyki, krajowych i UE – z uwzględnieniem regulacji antykryzysowych. Rekomendacje dla Sektorowej Rady ds. Kompetencji – Turystyka, Warszawa 2021;
- D. Borek, K. Świtaj, H. Zawistowska, O zgodności z prawem UE regulacji art. 15k ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, (w:) Prawo - narzędzie sprawiedliwości czy władzy?, red. I. Barwicka-Tylek, P. Dziwiałowski-Gintowt, K. Zyzik, Ł. Łyżwa, Kraków 2020;
- D. Borek, Ocena rekomendacji dot. zmian legislacyjnych w badaniach Rady ds. kompetencji sektora turystyka, (w:) Rynek Pracy 2/2022;

- D. Borek, Od redakcji: turystyczny rynek pracy po pandemii Covid-19 - analiza stanu obecnego oraz perspektywy na przyszłość, (w:) Rynek Pracy 2/2022;
- D. Borek, The decision of the European Commission State Aid SA.101979 (2022/N) – a word of commentary, opinion and conclusions (w:) Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy, tom 37/2022, Turystyka i rekreacja 16;
- J. Izdebski, Koncepcja misji administracji publicznej w nauce prawa administracyjnego, Lublin 2012;
- Mała encyklopedia prawa, (red.) Z. Rybicki, Warszawa 1980;

Netografia:

<https://alebank.pl/dlaczego-polskiej-turystyce-przyjazdowej-warto-dac-szanse-dotrwania-do-jesieni-tego-roku/?id=373389&catid=22872>

[https://eur-lex.europa.eu/;](https://eur-lex.europa.eu/)

[https://rf.gov.pl/2022/07/29/poradnik-o-wakacjach-kredytowych/;](https://rf.gov.pl/2022/07/29/poradnik-o-wakacjach-kredytowych/)

<https://ssl-kolegia.sgh.waw.pl;>

<https://www.sejm.gov.pl;>

[https://www.gov.pl/web/rozwoj-praca-technologia/tarcza-prawna.](https://www.gov.pl/web/rozwoj-praca-technologia/tarcza-prawna)

Lista krajowych dokumentów, które znajdują zastosowanie w związku z przeciwdziałaniem skutkom kryzysów lat 2021-2022:

- Ustawa z dnia 21 stycznia 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 159);
- Ustawa z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 1192);

- Ustawa z dnia 29 września 2021 r. o rekompensacie w związku z wprowadzeniem stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego w 2021 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 425);
- Ustawa z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 2368);
- Ustawa z dnia 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 2317);
- Ustawa z dnia 13 stycznia 2022 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług (Dz.U. 2022 poz. 196);
- Ustawa z dnia 13 stycznia 2022 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu socjalnym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2022 poz. 218);
- Ustawa z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz. U. z 2022 r. poz. 202, 1477, 1692, 1723, 2127);
- Komunikat Ministra Sportu i Turystyki i Ministra Finansów z dnia 4 marca 2022 r. w sprawie wystąpienia nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności w związku z ogłoszeniem na terenie Ukrainy stanu wojennego;
- Ustawa z dnia 8 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2022 poz. 1383);
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego (Dz. U. z 2022 r. poz. 835, 1713);

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1265, 1964);
- Ustawa z dnia 7 lipca 2022 r. o finansowaniu społecznym dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (Dz.U. 2022 poz. 1488);
- Ustawa z dnia 2 września 2022 r. o szczególnym wsparciu podmiotów poszkodowanych w związku z sytuacją ekologiczną na rzece Odrze (Dz. U. z 2022 r. poz. 2014, 2015);
- Ustawa z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz.U. 2022 poz. 1967);
- Ustawa z dnia 29 września 2022 r. o zasadach realizacji programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii w latach 2022-2024 (Dz.U. 2022 poz. 2088);
- Ustawa z dnia 7 października 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (Dz.U. 2022 poz. 2185);
- Ustawa z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu; niektórych odbiorców w 2023 roku (Dz.U. 2022 poz. 2243);
- Projekt ustawy o ochronie ludności oraz o stanie klęski żywiołowej, Numer projektu: UD432.

Lista unijnych dokumentów, które znajdują zastosowanie w związku z przeciwdziałaniem skutkom kryzysów lat 2021-2022:

- Rozporządzenie (UE) 2021/953 z dnia 14 czerwca 2021 r. w sprawie ram wydawania, weryfikowania i uznawania interpretacyjnych zaświadczeń o szczepieniu, o wyniku testu i o powrocie do zdrowia w związku z COVID-19 (unijne cyfrowe zaświadczenie COVID) w celu ułatwienia swobodnego przemieszczania się w czasie pandemii COVID-19 (Dz.U.U.E.L. 2021.211.1);

- Decyzja Rady z dnia 1 grudnia 2021 r. w sprawie tymczasowych środków nadzwyczajnych na rzecz Łotwy, Litwy i Polski (COM/2021/752 final);
- Wniosek z dnia 8 grudnia 2021 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony Unii i jej państw członkowskich przed stosowaniem wymuszenia ekonomicznego przez państwa trzecie (COM(2021) 775);
- Wniosek z dnia 15 grudnia 2021 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rynków wewnętrznych gazów ze źródeł odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru (2021/0424/COD).
- Wniosek z dnia 15 grudnia 2021 r. dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych zasad rynków wewnętrznych gazów odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru (COM/2021/803 final);
- Wniosek z dnia 13 stycznia 2022 r. dotyczący rozporządzenia wykonawczego Rady z dnia 15 marca 2011 r. zmieniającego rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 282/2011 w odniesieniu do aktualizacji świadectwa zwolnienia z podatku VAT lub podatku akcyzowego (COM/2022/8);
- Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 25 kwietnia 2022 r. State Aid SA.101979 (2022/N) – Poland COVID-19 (Dz.U.UE.C.2022.186.1);
- Zalecenia Rady UE 2022/107 z dnia 25 stycznia 2022 r. w sprawie skoordynowanego podejścia na rzecz ułatwienia bezpiecznego swobodnego przemieszczania się podczas pandemii COVID-19 i zastępujące zalecenie (UE) 2020/1475 (Dz.U.UE.L.2022.18.110);
- Rozporządzenie Rady 2022/1091 z dnia 30 czerwca 2022 r. zmieniające rozporządzenie (UE) 2022/109 w sprawie ustalenia uprawnień do połowów na rok 2022 w odniesieniu do niektórych stad ryb i grup stad ryb, mających

zastosowanie w wodach Unii oraz, dla unijnych statków rybackich, w niektórych wodach nienależących do Unii (Dz.U.U.E.L 2022.176.5);

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

